

၀၇၉ ၂၂၂၂၂၂၂၂ ၂၂၇၉၂၂၂၂၇၉၂၇၉၂၇၉

နိုင်ငံတကာရေးရာရကျွင်သတင်းစဉ်

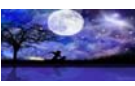
အမှတ် (၁၃)
ဖေဖူးဝါရီလ
၂၀၁၂ ခုနှစ်။

ဆရာကြီးပါမောက္ခဒေါက်တာဇကျော်

 သူ့ဖခင်၏ “ဖြစ်လိုသည့် ဆန္ဒကို မည်သည့်အခါမှ အာရုံမပျက်စီနှင့်၊ မီးရောင်စုံကိုမြင်၍ အာရုံမပြန်လွှင့်စီနှင့်” ဟူသော ဘဝသမိုင်းဝင် အမှာစကားပင် ဖြစ်ပါသည်။ (စာ ၈)

 ပုဂံမြို့ကို အလှဆင်သလောက် ရခိုင်မြို့ဟောင်းကို လုပ်ငန်းစဉ်ပြုကာ ဖျက်ခြင်းကိုလည်းအားလုံးအသိပင်ဖြစ်သည်။ အသစ်စက်စက်သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်သည် (စာ ၄)

 ကကောင်းထူးဆန်းပါသည်။ အကျွန်အလုပ်က ပြန်လာစွာ စောနိန်လိုလား။ အကျွန်အတွေးတိက တောင်ရောက်၊ မြောက်ရောက်။ အကျွန်လက်ချေတိက လွယ်အိတ်ထဲက ဖေ့ သာအရွက်တိနိန် အခတ်ချေတိဘားကို (စာ ၁၂)

 တနည်းအားဖြင့် အမေရိကန်လူ့အဖွဲ့အစည်းဟူသည် သင်ဇာလုပ်သည်ဆိုသည့်သင့်လုပ်ရင်၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုသည်သင်ဇာပြောသည်ဘာစောင်မျိုးလုပ်သွားကူးခတ်သည်ဆိုသည့် သင့်အသံဗလံ၏အကျိုးသက်ရောက်မှုထက် တန်ဖိုးယုတ်လျော့နိန်တတ် . . . (စာ ၃)

၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ ဂျန်နဝါရီလ ၁၉ ရက်နိက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ နယူးယော့မြို့၌ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်လားသည့် ရခိုင်အမျိုးသားတတ်သိပညာသျှင်၊ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဆရာကြီး ပါမောက္ခ ဒေါက်တာဇကျော်အား လွမ်းဆွတ်၊ သတိရ၊ လေးစားမှုများနှင့်အတူ သူ့ဘဝအတ္ထုပ္ပတ္တိအကြောင်း တစ်တစောင်းအား နိုင်ငံတကာ ရေးရာရကျွင်သတင်းစဉ် မှ ဂုဏ်ပြုဖော် ပြအပ်ပါသည်။

(ပြီးခသည့်နှစ်များအတွင်း ဆရာကြီးနှင့်အိန်တာဗျူးများပြုလုပ်စဉ် သူ့နာမည်အား အကွရာ ‘ဇ’ နှင့်စာလုံးပေါင်းပီးရန် တောင်းဆိုမှုပြုခပါသဖြင့် အေဂျ ဘဝအတ္ထုပ္ပတ္တိဖော်ပြချက်၌ ဆရာကြီး၏နာမည်အား “ဇကျော်” ဟု သုံးနှုန်းဖော်ပြအပ်ပါသည်။)

မျက်နှာဖုံးဆောင်းပါးကို စာမျက်နှာ(၈)တွင် စ ဖတ်ပါရန်

အယ်ဒီတာ့စကား

ကျွန်းတွင်ဖွဲ့

လူတွင်ရခိုင်

ကြိုင်ဘိသတင်း

ကင်းဘိအပြစ်

ချစ်သည့်အမျိုး

ကြီးသည့်လုံ့လ

မြတ်စာဂ နှင့်

နှစ်ဝနတ်လူ

ချစ်ကြည်ဖြူသည်

နိဗ္ဗာန်ဆုတောင်းပြည့်အံ့တည်း။

(သျှင်မဟာသီလဝံသ)

“ယေဇူးနန် ရခိုင်လူငယ် တို့ကို ဆရာကြီးက ပျား လမ်းစဉ်ကို လိုက်ကတ်စီ

ချင်ရေ။ အကောင်းဆုံး၊ အမှန်ဆုံးတို့ကို လေ့လာ သိမှီးပနာ ကိုယ့်တိုင်း ပြည်ကောင်းစားရေး အတွက် အားလုံး စည်း စည်းလုံးလုံး ညီညီ ညွတ်ညွတ် နန် လုပ် ကတ်၊ ကိုင်ကတ် စီချင် ရေ။ ဒေချင်ရေ ဆရာကြီး မှာချင်ရေစကားအကျဉ်း ချုပ်ယာ။ အားလုံး ကျကျန်း မမာ၊ ချချမ်း သသာ ဟိကတ်ပါစီ”

(ဆရာကြီးပါမောက္ခ ဒေါက်တာ ကျော်)

အားလုံးမင်္ဂလာပါ။ အကျွန်ုပ် ‘နိုင်ငံတကာ ရေးရာရကွိုင်သတင်းစဉ်’ အခါလည်သားချေဖြစ်လား ပါယာ။ အားပီးကတ်သောစာဖတ်ပရိတ်သတ်များ၊ အများများ၊ မသင့်တော်သည်များကိုဝေဖန်ထောက်ပြ ကတ်သောညီအစ်ကို၊ မောင်နှမများ၊ သင့်တော်သည် များကိုထည့်သွင်းဖြည့်စွက်လားရန်အကြံပေးကတ်သော ညီအစ်ကို၊မောင်နှမများ၊အေဒီတာအဖွဲ့ထံသို့ဝင်ရောက် ပနာအတိုင်းအတာတခုထိကူပံ့ကတ်သည့် ညီညီမများ၊ အမြဲတမ်းနီးပါးလိုပို့ပြန်သည့် ‘အေဒီအိုင်အီဘက်ဂျက်’ အား နည်းမျိုးစုံဖြင့်ကျားကန်ရာတွင် အတိုင်းအတာတ ခုထိပါဝင်ကူပံ့ပီးကတ်သည့်ညီအစ်ကိုများ၊ ချစ်မိတ်ဆွေ များ၊ စာမူများရှီးသားပီးပို့ကတ်သည့်ပြည်တွင်းပြည်ပမှ ရကွိုင်စာရှီးဆရာ၊ဆရာမများအားလုံး၊ ကမ္ဘာသူ၊ကမ္ဘာ သားအားလုံးကို အထူးကျေးဇူးပဏာရတင်ဟိကြောင်း ဦးစွာပြောကြားလိုက်ပါရစီ။ ဘဇော်ပိုင်အခက်အခဲတိ ပင်ဟိဟိ၊ ‘အေဒီအိုင်’သည် ‘ရကွိုင်စာပီတိတိ’ ဖြင့် ရှီး သားဖြန့်ချိသည့်စာစောင်တခုအဖြစ်ဟိတတ်သမျှသေ၊ စွမ်းပကားချေဖြင့်ဆက်လက်ရပ်တည်လားမည်ဖြစ်ပါ သည်။

ပြီးခရေဂျန်ချူဝါရီလထဲမှာ အကျွန်ုပ်ရကွိုင် အသိပညာသျှင်၊ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ် ဆရာကြီးပါမောက္ခ ဒေါက်တာကျော်သည်လည်းကောင်း၊ ရခိုင်ပြည်လွတ် မြောက်ရေးပါတီမှဆရာ(ဒုဗိုလ်)ခိုင်နီလင်းသည်လည်း ကောင်း ဘဝတပါးသို့ကူးလားကတ်သည့်အတွက် သက် ဆိုင်ရာမိသားစုများ၊ အဖွဲ့အစည်းဝင်များ၊ ကျန်လိုက် ကတ်သော ရခိုင်သူရခိုင်သားညီအစ်ကို၊မောင်နှမအား လုံးနှင့်အတူ ဝမ်းနည်းကြောင်းစကားဆိုလိုက်ပါရစီ။

ဆရာကြီးကျော်ကိုအကျွန်ုပ်သည် ထိုင်းနိုင်ငံ တွင်စတင်သိကျွမ်းဖူးပါသည်။ယင်းနောက်အခမ်းအနား များတွင်လည်းကောင်း၊ သူ့အိမ်သို့လားရောက်လည် ပတ်စဉ်များတွင်လည်းကောင်း၊ တယ်လီဖုန်းဖြင့်လည်း ကောင်းကြိမ်ဖန်များစွာပင် တရင်းတနီးပြောဆိုဆွေးနွေး ဖူးပါသည်။ အိန်တာဗျူးများလည်းအကြိမ်ကြိမ်ပြုလုပ်ဖူး ပါသည်။ယင်းအထဲမှအချို့အိန်တာဗျူးများကိုအသံသွင်း တိတ်ခွေဖြင့်ဖမ်းယူမှတ်တမ်းတင်ထားဖူးရာဆရာကြီး အလွမ်းပြေအမှတ်တရပစ္စည်းများအဖြစ်ကြွင်းကျန်လိုက်

သျှောင်မျိုးဖြစ်လားသည့်အတွက်ကံကြမ္မာအားကျေးဇူး တင်ရပါသည်။ (နောင်အခါအလျဉ်းသင့်ပါက ဆရာကြီး နှင့်တို့ဆုံမိန်းမြန်ခန်းများအား အေဒီအိုင် တွင်တင်ဆက် လားမည်ဖြစ်ပါသည်။)

ယင်းသို့ဖြင့်ဆရာကြီးနှင့်ကြိမ်ဖန်များစွာ တို့ဆုံ ဆွေးနွေးဖြစ်ပြီးနောက်ဆရာကြီးနှင့်ပက်သက်သည့် မှတ် ချက်(၃)ခုကို အကျွန်ုပ်ရင်ထဲတွင် ချမှတ်ထားဖြစ်ပါ သည်။ ယင်းအချက် သုံး ချက်မှာ-

- ◆ ဆရာကြီး ကျော် တွင် ကြွယ်ဝလှစွာသော ဗ ဟုသုတနှင့် ရင့်ကျက်သည့်အတို့အကြံများ ပြောပြ၍ မကုန်နိုင်အောင်ဟိန်နိပါသည်။
- ◆ ဆရာကြီးသည်ရခိုင်ပြည်နှင့်ရခိုင်လူမျိုးအပေါ် မဖောက်မပြန်၊ မှန်ကန်သော သစ္စာတရားဖြင့် ရပ်တည်ပါသည်။
- ◆ ဆရာကြီးသည်ရိုးသားပါသည်။

ပညာတတ်သလောက်၊ အမျိုးကိုချစ် သ လောက်၊ ရိုးသားကြိုးစား၍ ဘွင်းဘွင်းပြောဆိုဆက်ဆံ တတ်သောဆရာကြီး၊ တပည့်တပမ်းများ၊ ရခိုင်လူငယ် များကိုဆုံးမ၊ဩဝါဒများပီးတတ်သောဆရာကြီးအား ဂုဏ်ပြုသည့်အနိန်ဖြင့်ဆရာကြီး၏ ဘဝအကျဉ်းချုပ်ချေ အားသိတတ်သမျှရှီးသားလျက် အေဂုလမျက်နှာဖုံး ဆောင်းပါးကို တင်ဆက်လိုက်ရပါသည်။

ဆရာခိုင်နီလင်း၊ ဆရာကြီးဦးကျော်နှင့် အခြား မထင်မသျှားဆုံးပါးလားကတ်သူများ အားလုံး ကောင်းရာသုဂတိ လားကတ်ပါစီကြောင်း ဆုတောင်း ပတ္တနာဖြင့်။

ဆရာကြီးအားရိုသေလေးစားလျက်

ဦးသိန်းမောင်

ရကွိုင်ပြည်၏ အနာဂါတ်သည် ရကွိုင်အမျိုးကောင်းသား၊ အမျိုးကောင်းသမီးရို့၏ လက်ထဲတွင်ဟိသည်။

ကေစာသမားများနှင့်ဘွင်းဘွင်းပျော်ပျော်များ(၁)

အဲလားအဆိုစာဖတ်သူ - သင်သည်ကိုယ့်အတွင်းကိုကိုယ် အယင်ကြည့်တတ်သူလား။ အပြင်ကိုအယင်ထွက်ကြည့်တတ်သူပါလား။ သင်သည်လူအများကြိုမှာ ထွက်စကားပြောရမည်ကို ရှက်ကြောက်နိန့်တတ်ပါလား။ လူအုပ်ကြီးနှင့်နိန့်ထိုင်ရမည်ထက် တယောက်တည်း အီးအီးလူလူ နိန့်ထိုင်ခြင်းကို ပိုမိုသမောကျတတ်ပါလား။ (သို့မဟုတ်)လူအများနှင့်ကူးလူးဆက်ဆံပြောဆိုနိန့်ရမှ ကျေကျေနပ်နပ်ဖြစ်ကာ တကိုယ်တည်းနိန့်ထိုင်ရသည့်အချိန်များ၌ ပျင်းပျင်းရိရိ၊ လီးလီးပင်ပင်ဖြစ်နိန့်တတ်ပါလား။ လူအုပ်ကြီးနှင့်နိန့်ထိုင်ရမည်ကို မပျော်ပိုက်သည့် ပထမလူအမျိုးအစားကို ကေစာသမား (Introvert)ဟုခေါ်၍ လူအများနှင့် ကူးလူး ဆက်ဆံပြောဆိုနိန့်ရမှ ပိုမိုနိန့်ပျော်၊ လုပ်ပျော်၊ ကိုင်ပျော်တတ်သည့် ဒုတိယလူအမျိုးအစားကိုမူ ဘွင်းဘွင်းပျော်ပျော်သမား (Extrovert) ဟူ၍ ခေါ်ပါသည်။

အချို့သောခန့်မှန်းခြေစာရင်းများအရ(၃၀)ရာနှုန်းခန့်သော လူတို့သည်ကေစာသမားများဖြစ်ကတ်သည်ဟုဆိုပါသည်။ သို့သော် အေအိန်ရာ၌ဆိုလိုသည့် ကေစာသမားဟူသည် ရှက်တတ်၊ ကြောက်တတ်ခြင်းကို မဆိုလိုကြောင်း သမေပေါက်ရန်လိုပါသည်။ ရှက်ကြောက်တတ်ခြင်းမှာ စိုးရိမ်ပူပန်တတ်သည့် အတွင်းစိတ်တွင် မြစ်ဖျားခံရာမှ ပေါ်ထွက်လာသော ဗဟိုဒွသဏ္ဍာန်တရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ရှက်၊ ကြောက်တတ်သူများမှာ လူရှိ၊ သူရှိသို့ ထွက်ရမည်ကိုလည်းကောင်း၊ လူအများနှင့်ဆက်ဆံပြောဆိုရမည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပါတီပွဲများတက်ရမည်ကိုလည်းကောင်း အလိုလိုစိုးရိမ်နိန့်သူများဖြစ်ကတ်ပါသည်။

ကေစာသမားများမှာမူ လူရှိ၊သူရှိသို့ထွက်ရမည်ကိုလည်းကောင်း၊ လူအများနှင့် ဆက်ဆံပြောဆိုရမည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပါတီပွဲများတက်ရမည်ကိုလည်းကောင်း စိုးရိမ်တတ်သူများ စိုးရိမ်နိန့်သူများ မဟုတ်ကတ်ပါ။ သူရှိသည် ဘာသိဘာသာ အေးအေးဆေးဆေး နိန့်ချင်သူများ၊ ကိုယ့်အသိုက်အမြုံ၊ အဝိုင်းအဝန်းထဲတွင် သက်တောင့်သက်သာ နိန့်တတ်သူများ ဖြစ်ကတ်ပါသည်။ ပါတီပွဲများ၊ လူအုပ်များကြောင့် သူရှိ

အနှောက်အယှက်မဖြစ်တတ်ပါ။ ကြောက်ရွံ့၍လည်းမနိန့်ပါ။ သို့သော် သူရှိသည် လူအုပ်ကြီးနှင့်နိန့်ရသည်ထက် မိမိတယောက်တည်း အီးအီးလူလူ နိန့်ထိုင်ရသည်ကို ပိုမိုနှစ်သက်၊ ခုံမင်သူများ ဖြစ်ကတ်ပါသည်။

တကိုယ်တည်း အီးအီးလူလူ ပျော်မို့နိန့်တတ်သည့် ကေစာသမားများအနိန့်ဖြင့် စာသင်ခန်းများထဲမှာပင် အတောမသတ်နိုင်သည့် ငြင်းခုံမှုများ၊ ဆွေးနွေးပွဲများဟိနိန့်တတ်သော၊ မဆုံးနိုင်သည့်အစည်းအဝေးများ၊ ကျယ်လောင်သောအသံဗလံများနှင့် ပြည့်နှက်နိန့်တတ်သည့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် နိန့်ရထိုင်ရ လွန်စွာကျပ်တည်းနိုင်ပါသည်။ တနည်းအားဖြင့်အမေရိကန်လူအဖွဲ့အစည်းဟူသည် သင်ဇာလုပ်သည်ဆိုသည့် သင့်လုပ်ရပ်၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုသည် သင်ဇာပြောသည်၊ ဘဇောင်မျိုးလှုပ်သျှားကူးခတ်သည်ဆိုသည့် သင့်အသံ၊ ဗလံထက် တန်ဖိုးယုတ်လျော့နိန့်တတ်သည့် လူအဖွဲ့အစည်းတရပ် မဟုတ်ပါလား။

စာသင်ခန်းများထဲ၌ ရဲရဲဝံ့ထွက်၊ ပြု၊ ပြောဆိုတတ်သော ကျောင်းသား၊ကျောင်းသူများသည် ဆရာဆရာမများ၏ အလီးပီးမှုကို ပိုမိုခံရလေ့ဟိပြီး တိန်းတိန်းဆိတ်ဆိတ်နိန့်တတ်သည့် ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများမှာမူ စာသင်ခန်းနောက်ဆုံးတန်းမှ ထိုင်ခုံနိန့်ရာများတွင် တိတ်တိတ်ငြိမ်ငြိမ် ထိုင်နိန့်လေ့ဟိတတ်ကတ်ပါသည်။ ကေစာသမားများသည် ဘွင်းဘွင်းပျော်ပျော်များနှင့်စာလျှင် စိတ်ကျရောဂါရရန် ပိုမိုလွယ်ကူတတ်သည်ဟုဆိုပါသည်။ ယင်းအချက်များမှာ ကေစာသမားအတွက် အနှုတ်လက္ခဏာဆောင်မှုများ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

တို့တို့ထွာထွာ ကမ္ဘာ့သတင်းလွှာ

သို့သော် ယင်းကေစာသမားများ၌ ဘွင်းဘွင်းပျော်ပျော်များ ထက်ပိုမိုလေးနက်သော လူမှုဆက်ဆံရေး အသွင်သဏ္ဍာန်များ ဟိသည် ဟုသုံးသပ်မှုများကဆိုပါသည်။ ကေစာသမားများသည် လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားတွေးခေါ်သူများ၊ ပိုမိုသတိထားနိန့်ထိုင်တတ်သူများ ဖြစ်သည့် အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာတွင် ပိုမိုသင့်တော်၊ ကောင်းမွန်၊ ထက်မြက်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်တတ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်များထံမှအကြံကောင်း၊ ဉာဏ်ကောင်းများလည်း ထွက်ပေါ်တတ်ပြီး ကြာကြာထိုင်၊ များများလုပ်တတ်သည့် လုပ်ငန်းခွင် သမာဓိတရားကြောင့် လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှုနှင့် စဉ်းစားတွေးခေါ်မှုအသစ်များလည်း ကေစာသမားတွင် ဟိနိန့်တတ်ကြောင်းဖြင့် ဆိုပါသည်။

သို့သော် ကမ္ဘာ့သမိုင်းကိုပြုပြင်ဖန်တီး၊ တည်ဆောက်သူများ အနက်နိုင်ငံရေးဂေါင်းဆောင်များ၊ စီးပွားရေးဂေါင်းဆောင်များ၊ ဘာသာရေးဂေါင်းဆောင်များ အားအစားအကျော်အမော်များ စသည့်နယ်ပယ်အသီးသီးတွင်လည်းကောင်း၊ ကျား-မ လိင်အားလုံးတွင်လည်းကောင်း ကေစာသမားများနှင့် ဘွင်းဘွင်းပျော်ပျော်သမားများ အချိုးကျစွာ ပါဝင်ကြောင်း တို့တိုရသည်ဟုလေ့လာသုတေသနပြုချက်များက ဆိုပါသည်။

ဥပမာအားဖြင့် အိန္ဒိယလွတ်မြောက်ရေးဂေါင်းဆောင်မဟတ္တမဂန္ဒီ၊ အမေရိကန်ဘေ့ဘောလ်အကျော်အမော်ဂျိုးဒီမက်ဂို၊ ခရိတ်တော်၏တပည့်မိုးဇက်၊ အမေရိကန်အထက်လွတ်တော်အမတ်ဟောင်းနှင့် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဟယ်လာရီကလိန်တန်၊ အမေရိကန်ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုသူဌေးကြီး ဝါးရန်းဘားဖတ်၊ အိန္ဒိယဝန်ကြီးချုပ်မာမိုးဟန်ဆိုင်၊ အမေရိကန်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းသျှင်ကြီးဘီလ်ဂိတ်နှင့်ကာလကတ္တားမှမာသာထရီဆာရို့သည် ကေစာသမား(Introverts)များဖြစ်ကတိပြီး အမေရိကန်သမ္မတဟောင်းဘီလ်ကလိန်တန်၊ ဗြိတိန်ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်းမာဂရက်သက်ချာ၊ စီးပွားရေးနှင့် တီထွင်ပညာသျှင်စတီဇ်ဂျော့ဗ်၊ ရာသျှားသမ္မတဟောင်းဘောရီယဲ့လ်ဆိန်၊ ပြင်သစ်ဘုရင်မမာရီအန်ထိုနီတီ၊ ကမ္ဘာ့ဟဲဗီးဝိတ်လက်ဂျေ့ ကျော်ဟောင်းမိုဟာမက်အလီ၊ ဗြိတိန်ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်းဝိန်စတန်ချာချီ၊ အမေရိကန်သမ္မတဟောင်းဂျော့ချ်ဒဗလျူဘုချ်ရို့သည်ဘွင်းဘွင်းပျော်ပျော်များဖြစ်ကတိသည်ဟုသုခရိုနိန့်ထိုင်၊ပြုမူသည့်အချက်များက ညွှန်းဆိုကတိကြောင်း စစ်တမ်းတွင်ဖော်ပြပါသည်။

မိုးငြိမ်း။ (The Power of Shyness, TIME, February 6, 2012)

● ● ● ● ●
(အပိုင်း(၂)ကို နောက်လတွင် ဆက်ဖတ်ပါရန်)

ကမ္ဘာ့အကောင်းဆုံးဘောလုံး သမား(အမျိုးသား)ဆုကိုအာဂျင်တီးနားနှင့်ဘာစီလောန်းနားတိုက်စစ်မှူး လီယိုနေမေဆီမှလည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာ့အကောင်းဆုံးဘောလုံး သမား(အမျိုးသမီး)ဆုကို ဂျပန်နိုင်ငံအမျိုးသမီးအသင်းကွင်းလယ်ဖန်တီးသျှင်ဟိုမရီဆာဝါမှလည်းကောင်း အသီးသီးရဟိလားကတိသည်။ အကောင်းဆုံးအမျိုးသားနည်းပြဆုကိုဘာစီလောန်းနားနည်းပြပေါင်ဂေါ့ဒီယိုလာမှရဟိလားပြီးမန်ချက်စတာယူနိုက်တက်အသင်းနည်းပြဆာအဲလက်စ်ဖာဂူဆန်ကိုမူသူ၏ ၂၅နှစ်တာမန်နေဂျာသက်တမ်းအတွက်ဖီဖာဂူကွန်ဂရက်ပြုဆုအားချီးမြှင့်လိုက်သည်။ အသက်(၂၄)နှစ်အရွယ်ဟိသူဘာစီလောန်းနားတိုက်စစ်မှူး လီယိုနေမေဆီအနိန့်ဖြင့်ယင်းဆုကိုတတိယအကြိမ်မြောက်အဖြစ်ရဟိခြင်းဖြစ်သည်။ အသက်(၃၃)နှစ်အရွယ်ဟိသူဆာဝါသည်ဂျပန်အသင်းအားကမ္ဘာ့ဖလားဘောလုံးပြိုင်ပွဲဝိုင်းလှည့်တွင်အမေရိကန်အသင်းအားပယ်နယ်တီဖြင့်အနိုင်ရရန်ဦးဆောင်ခသူဖြစ်သည်။ ဂျပန်အမျိုးသမီးအသင်းနည်းပြနီယိုဆာဆာကီသည်လည်းကမ္ဘာ့အကောင်းဆုံးအမျိုးသမီးနည်းပြဆုကိုရဟိလားပြီးဂျပန်၏ကမ္ဘာ့ဖလားရဟိမှုသည် အာသျှနိုင်ငံတနိုင်ငံအတွက်ပထမဦးဆုံးအကြိမ်ရဟိခြင်းဖြစ်သည်။

(ဘန်ကောက်ပို့စ်၊ စီအန်အန်၊ ဖီဖာ / ဂျန်နျူဝါရီ ၁၀၊ ၂၀၁၂)

ကမ္ဘာပေါ်တွင်ကျူးကလီးယားဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများပိုင်ဆိုင်ထားဟိသည်နိုင်ငံများအနက် ဩစတြေးလျားသည်အလုံခြုံဆုံးနှင့်မြောက်ကိုးရီးယားသည်မလုံခြုံဆုံးနိုင်ငံများဖြစ်ကြောင်းကျွမ်းကျင်သူများကဆိုသည်။
ကျူးကလီးယားလက်နက်ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းဟိသည့်ပစ္စည်းကရိယာအနည်းဆုံး(၁) ကီလိုဂရမ်ပိုင်ဆိုင်ထားဟိသည့်ကမ္ဘာ့နိုင်ငံပေါင်း(၃၂)နိုင်ငံရှိ ဇာယင်းပစ္စည်းများအပေါ် လုံခြုံစွာထားဟိမှုအားအဆင့်သတ်မှတ်ကတိရာတွင်ဩစတြေးလျားကပထမနိန့်ရာတွင်ဟိပြီးယင်းနောက်တွင်ဥရောပပဟင်ဂေရီချက်ဒီသမ္မတနိုင်ငံနှင့်ဆွီဇာလန်ရို့ကနောက်မှလိုက်သည်။အဆိုပါကျူးကလီးယားပစ္စည်းပစ္စယပိုင်ဆိုင်သူနိုင်ငံများ၏ လုံခြုံမှုအဆင့်အားစုစုပေါင်း စကေး အမှတ်(၁၀၀)ပီးထားရာတွင်လုံခြုံမှုအမှတ်(၅၀)အောက်လျော့နည်းသည့်နိုင်ငံများထဲတွင်အီရန်၊ဗီယက်နမ်နှင့်အိန္ဒိယနိုင်ငံရို့ပါဝင်ကတိသည်။ကျူးကလီးယားလုံခြုံမှုအကောင်းဆုံးနိုင်ငံများစာရင်းတွင်ဗြိတိန်နိုင်ငံသည် အမှတ်(၁၀)နိန့်ရာတွင်ဟိပြီး ကမ္ဘာ့ယူရေနီယံအများဆုံးပိုင်ဆိုင်သည့်အမေရိကန်ကမ္ဘာ့အဆင့်(၁၃)တွင်ဟိသည်။ကျူးကလီးယားပစ္စည်းလုံးဝမဟိပဲအလုံခြုံဆုံးနိုင်ငံများစာရင်းတွင်မူမီနိုလန်နိုင်ငံသည်နိပါတ်(၁)နိန့်ရာတွင်ဟိပြီးယင်းနောက်တွင်ဒိန်းမာ့၊စပိန်၊အက်စတိုးနီးယား၊ဆလိုဗေးနီးယားနှင့်ရိုမေးနီးယားနိုင်ငံများအဆင့်လိုက်ဟိကတိကြောင်းဖြင့်ဆိုပါသည်။ (ဘန်ကောက်ပို့စ် / ဂျန်နျူဝါရီ ၁၂၊ ၂၀၁၂)

‘နိုင်ငံတကာရေးရာရက္ခိုင်သတင်းစုံညီ’ ဝယ်ယူအားပီးသူများ၊ ကူညီဖြန့်ချိပီးသူများ နှင့် ရက္ခိုင်အမျိုးကောင်းသား၊ အမျိုးကောင်းသမီးအပေါင်းအား အထူးကျေးဇူးတင်ဟိကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

ရီခမ်းငါး (သို့မဟုတ်) ၂၁ ရာစု ရခိုင်ပြည်

ဗိုးညို (M. Ed-EA) ဘန်ကောက်

ရခိုင်လူမျိုးတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်ပါဝင်ပတ်သက်နိုင်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများထဲ၌ သမိုင်းကြီးသောလူမျိုးတမျိုးဖြစ်ကြောင်းကို ရခိုင်သားတိုင်းဒင်မက သမိုင်းကိုလေ့လာလိုက်စားသောသူများနှင့် သမိုင်းပညာသျှင်များ မငြင်းပယ်နိုင်သောအရာတစ်ခုဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ မငြင်းနိုင်အောင်လည်း ရခိုင်၌ ကျောက်စာ၊ ကြီးပြားစာ၊ ဒဂီ၊စာ နှင့် သာသနိကအဆောက်အဦးများ၊ ဇာတိပုထိုးများက သုတေသနကျကျ သက်သိခံလျက်ဟိသည်။ ရခိုင်လူမျိုးရှိသည်သမိုင်းအားဖြင့် အစဉ်အလာကြီးမားသည်သာမက လူမျိုးကိုချစ်သောစိတ်၊ အမျိုးဂုဏ်ကိုစောင့်သိသော စိတ်ဓါတ်များသည်လည်း မြင့်မားလှ၏။ (Hudson, Bob, 2005)။

သို့ပါသော်လည်းစီးပွားရေးအရနှိပ်ကွပ်ခြင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုအချိုး နှိမ်ခြင်းနှင့် အာဏာဖြင့်အသာယူလျက်မဟာဗျူဟာမြောက်လူမျိုးဖျောက် လုပ်ရပ်ကို အန်အချိန်၌ ရခိုင်သားများကိုယ်ဖိရင်ဖိခံစားနိုင်ကတ် ရပါသည်။ ရခိုင်ပြည်သည် သယံဇာတပေါများသောပြည်ဖြစ်သော်လည်း ဗမာလက်အောက်ခံနယ်ပယ်များထဲတွင် ဒုတိယအဆင်းရဲဆုံးစာရင်းဝင် လာခြင်းက ရခိုင်သားများလက်ဟိခံစားနိုင်ရသောအချက်ကို သက်သိခံ နိုင်ပါသည်။ (ဩဂုတ်လ၊ မိစ္ဆိမသတင်း၊ ၂၀၁၁)။ ရခိုင်ပြည်တစ်ခုလုံး အတွင်းတွင် မြစ်၊ ချောင်းများကို ဦးပိုင်လက်ထဲသို့ ထိုးအပ်လိုက်ခြင်းသည် အစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာရေးစီမံကိန်းကြောင့်မဟုတ်ဘဲ ရသလောက်နှိပ်ကွပ်ခြင်း သာဖြစ်သည်။ (စက်တင်ဘာ ၄၊ ၂၀၁၁)။ ရခိုင်သားများအများဆုံး အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းကတ်သည်လုပ်ငန်းများမှာ လယ်ယာမြေစိုက်ပျိုးခြင်း နှင့်ငါး၊ပုစွန်ဖမ်းခြင်းလုပ်ငန်းများသာဖြစ်ကတ်ပါသည်။ ယင်းအလုပ် နှစ်မျိုး ကိုပိတ်ပင်ခြင်းသည် ရခိုင်သားများအား ပုံမှန်အသက်ရှင်ရပ်တည်ရန်ပင်

ခွင့်မပြုပဲအချုပ်ခန်းထဲသို့ထည့်သွင်းပိတ်လှောင်ထားလိုက်ခြင်းသာဖြစ်ပါ သည်။

လွတ်လပ်ရေးရပြီးသည်မှစ၍အေန်အချိန်ထိရခိုင်ပြည်တွင်းတွင် စက်ရုံ၊အလုပ်ရုံ(သို့မဟုတ်)လုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ရန် အခြေခံအဆောက် အဦးတစ်ခုတလီပင် မဆောက်လုပ်ခြင်းကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့် လူမျိုးရေး အရစီမံကိန်းချ နှိပ်ကွပ်ခြင်းဖြစ်သည်ကို သိဟိနိုင်ပါသည်။ သို့သော်ဗမာ ပြည်တွင်းကား မြို့ ရွာများ အသစ်တည်ထောင်ခြင်း၊ စက်မှုဇုန်များတည် ထောင်ခြင်း စသောသူရို့လူမျိုးများ၏တိုးတက်ရေးအတွက်သာ ဦးတည် လုပ်ဆောင်သည်ကိုအားလုံးသိပြီးဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည်မည်မျှပင် မတိုးတက်သောနိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်နိုင်စီကာမူ ပြည်နယ်များထက် တိုင်းများက အဆမတန်သာလွန်သည် (သို့မဟုတ်) ထိုသို့သာလွန်အောင်ဖန်တီး လုပ်ဆောင်ထားသည်ကိုကား ငြင်းပါယ်စရာအကြောင်းမဟိပါချေ။

ပုဂံမြို့ကိုအလှဆင်သလောက် ရခိုင်မြို့ဟောင်းကိုလုပ်ငန်းဖန်းပြု ကာဖျက်ခြင်းကိုလည်းအားလုံးအသိပင်ဖြစ်သည်။ အသစ်စက်စက်သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်သည် မြောက်ဦးမြို့ကိုဖြတ်လျက် ရထားလမ်းဖောက်လုပ်ခြင်းကို ရပ်ဆိုင်းလိုက်ရသောကြောင့်နိုင်ငံတော်ဘက်ဂျက်ထိခိုက်သည်ဟုသာ ပြောဆိုနိုင်ပြီး၊ ယင်းလုပ်ရပ်ကြောင့်အဖိုးမဖြတ်နိုင်သော ရှိဟောင်းအမွှီ အနှစ်များပျက်စီးလားမည်ကိုကား တချက်ချေမှပင်ထည့်သွင်းစဉ်းစားပုံမ ပေါ်ခပါ (ဂျူလိုင် ၃၀၊ ၂၀၁၁)။ သိသာထင်ရှားသောနည်းလမ်းများဖြင့် ဖြစ်စီ၊ မသိသာမထင်ရှားသောနည်းလမ်းများဖြင့်ဖြစ်စီ ယဉ်ကျေးမှုသမိုင်း အမွှီအနှစ်များကိုစနစ်တကျဖျက်ဆီးပစ်ခြင်းသည် တည်ဆဲဖြစ်သည့် ‘ယဉ် ကျေးမှုနှင့်သမိုင်းအမွှီအနှစ်များမပျောက်ပျက်အောင်ထိမ်းသိမ်းရေး’ ဆိုသောပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေကို ကျူးလွန်ရာရောက်ကြောင်း ဦးသိန်းစိန် သိ ပါလျက်နှင့် တသိတမန် အနိုင်ကျင့်လိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

လက်ဟိအခြေအနေအရ ရခိုင်ပြည်တွင်းတွင် မတရား ဖေသာ ကောက်ခံခြင်း၊ လယ်သိမ်းခြင်း၊ မြို့ကွက်သိမ်းခြင်းစသော စစ်အစိုးရ၏ အကျင့်ပျက်ခြစားမှု (political corruption) များကိုကား နားမှာ မက် အောင်ကြားနိုင်ရပါသည် (၇-၂၉-၂၀၁၁၊ ၈-၂၇-၂၀၁၁၊ ၈-၂၉-၂၀၁၁)။ သို့သော် ဇာသမ္မတ၊ ဇာကြံ့ဖွံ့အမတ်တယောက်ကမှ အဆိုပါပြဿနာ များကိုလွှတ်တော်တွင်ထည့်သွင်းပြောဆို၊ လုပ်ဆောင်သည်ကို မတို့မြင်ရ ပါ။ ရခိုင်သားပါတီ(ရတပ)၏အဆိုတင်သွင်းမှုများကိုလည်းကြံ့ဖွံ့ဝန်ကြီး များထည့်သွင်းစဉ်းစားမှုတစ်ခုတလီတောင်ပြုသည်ကိုမတို့ရပါ။

နောက်ဥပမာတစ်ခုမှာရှီသဘာဝဓါတ်ငွေ့သိုက်မှုထွက်သော ဓါတ်ငွေ့ ကိုကျောက်ဖြူမြို့(ရခိုင်ပြည်)တွင်သုံးရန်အစီအစဉ်ဟိ၊မဟိစက်တစ်ဘာ (၂၇) ရက်နီကကျင်းပသည့် လွှတ်တော်တွင်မိန်းမြန်းကြည့်ရာ ‘မဟိ’ ကြောင်း စွမ်းအင်ဝန်ကြီး ဦးသန်းဌေးက ပြောင်ပြောင်လင်းလင်းပြောလိုက် ပြီးဖြစ်သည် (၁၀-၃-၂၀၁၁)။ စက်တင်ဘာ ၂၃ ရက်နီကလည်း ပေါက် တောဝတွင်ခရီးသည်များအားမတရားဖေသာကောက်ခံနိုင်သည့်ရိတ်ကို

တားမြစ်ပိတ်ပင်မှု လွှတ်တော်မှာ အဆိုတင်သွင်းရောင်းပေးရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဦးဝင်းမြင့်က အကြောင်းအမျိုးမျိုးပြကာ မတားပီးနိုင်ကြောင်းပြောလိုက်သည် (စက်တင်ဘာ၊ နိုဝင်ဘာ ၂၀၁၁)။ ဒီမိုကရေစီကို ဖော်ဆောင်နိုင်သည်ဟုဆိုသော၊ ပြည်သူ့ကရီးကောက်တင်မြောက်ထားသော ကြံ့ဖွံ့များသည်လည်း ရခိုင်သားများအတွက် အားမကိုးလောက်သည်ကို အားလုံးသိဖို့လိုအပ်ပါသည်။ ဦးမောင်ဦးသည် ပင်ကောက်ဖြူမြို့မှာ ရခိုင်သားများအား အသားလွတ်စိန်ခေါ်ထားသည်ကို အားလုံးသိပြီး အတိုင်းပင်ဖြစ်ပါသည် (၇-၂၀-၂၀၁၁)။ အုပ်ချုပ်သူလူတန်းစားအနိမ့်ဖြင့် အုပ်ချုပ်ခံ ရခိုင်လူမျိုးများကို အာဏာဖြင့် အနိုင်ပိုင်းလာသည်မှာ အေဂျမီမဟုတ်ပါ။ နှစ်ပေါင်း (၂၅၀) ကျော်လားဗျာယ်ဖြစ်ပါသည်။ ယေကလည်း အကျွန်ုပ်ရခိုင်သားများမှာ ဗမာလက်စီခံကြံ့ဖွံ့များကို အားကိုး၊ အကောင်းပြောပနာ ကျွန်ုပ်တို့ပေါက်နိုင်ကတ်တုန်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

ရေဝတီမြစ်ဆုံရိကာတာကို တမျိုးသားလုံးမရ ရ အောင်တိုက်၊ အစိုးရကလည်း တရုတ်ကို မဖြစ်ဖြစ်အောင် လုပ်မည်ဟု ကတိပေးထားသည့် အထဲကပြည်သူ ဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် ရပ်ဆိုင်းလိုက်သော်လည်း ရခိုင်ပြည်မှ ဓါတ်ငွေ့ကို ရတပ ပါတီဂဏ္ဍမှ လွှတ်တော်တွင် တင်ပြ မိန်းမြန်းသည်ကိုပင် ဂနီအထိ ဇာအမတ်တယောက်ကမှ ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း မပြုပါ (၁၀-၃-၂၀၁၁)။ မြစ်ဆုံရိကာတာသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝအရင်းအမြစ်များ၊ လူသားအရင်းအမြစ်များကို ထိခိုက်နိုင်သကဲ့သို့ ရခိုင်ပြည်မှ ဓါတ်ငွေ့များကို တရုတ်ပြည်သို့ တင်ပို့ရောင်းချနိုင်အောင် စီမံကိန်းချ အလုပ်လုပ်နိုင်အောင် ဂတိစလှောင်အိမ်၊ သန့်စင်ရုံစက်ရုံများကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ အိုးအိမ်များကို ထိခိုက်ခြင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်ခြင်းနှင့် လူအရင်းအမြစ်များ၊ ရခိုင်ရိုးရခိုင်ခွင့်များ ဆုံးသွားခြင်းကို ပညာသျှင်များ သိသော်လည်း မျက်လုံးကန်းကွန်၊ နားပင်းကွန်ဆောင်ပနာ မသိကျိုးကျွံ ပြုနိုင်ကတ်သည်မှာ အားလုံးအသိပင်ဖြစ်ပါသည် (၁၀-၃-၂၀၁၁)။ ဇာမီဒီယာတခု၊ ဇာသတင်းဌာနတခု၊ ဇာဗမာအမျိုးသား တယောက်တလီကပင်ယင်းကိစ္စကို ထည့်သွင်းပြောဆိုခြင်းမဟုတ်ပါ။ ဝမ်းနည်းစရာကောင်းလှပါသည်။ သမိုင်းတလျှောက်လုံး ဗမာအရေးကိုသာ အလေးထား စဉ်းစားကတ်သော သူရိုတီ၏ မဟာဗျူဟာသည် ၂၁ ရာစုတွင် အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်လာသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ သူရိုတီ၏ မဟာဗျူဟာမြောက်လူမျိုးကြီးဝါဒကျင့်သုံးနိမ့်မှုကို သခင်ကိုတော်မှိုင်း သိတမ်းစာတွင် အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရသည်-

“ရခိုင်ကို အထင်သေးမိလို့ ဗမာ့ဦးခေါင်းအနောက်သို့ ညွတ်ခဲ့ရတယ်၊ ဒီတော့ ရခိုင်ကို ဘယ်တော့မှ အထင်သေးနဲ့၊ အတိတ်က ဖြစ်ရပ်ကို ကြည့်ပြီး သတိထားရမယ်၊ ရခိုင်တွေဟာ ရာဇဝင်ကြီးသလောက် မာနကြီးတယ်၊ ဘယ်သူမှ အထင်ကြီးတတ်တဲ့ လူမျိုးမဟုတ်ဘူး၊ သမိုင်းကြေးမဆင်နိုင်အောင်၊ နှလုံးထူနိုင်အောင် မင်းတို့ တတွေစွမ်းဆောင်တတ်ရမယ်”

ကိုတော်မှိုင်း၏ ဗမာလူမျိုးကြီးဝါဒစီမံကိန်းအရ ဂေါင်းမဖော်နိုင်အောင် နှိပ်ကွပ်ထားရမည့် လူမျိုးများထဲတွင် ကရင်၊ ရခိုင်၊ သျှမ်း၊ မွန် နှင့် ကချင်လူမျိုးများ ပါဝင်သည်။ ထိုလူမျိုးရို့သည် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်မှုနှင့် ကိုယ့်သမိုင်းနှင့် ကိုယ်နိမ့်လာကတ်သော လူမျိုးများဖြစ်သောကြောင့်လည်း ယင်းလူမျိုးများသည် ဗမာလူမျိုးများကို ဝါးမျိုလျက် အုပ်ချုပ်လားမည်ကို စိုးရိမ်သောကြောင့် ယင်းလူမျိုးများကို ဂေါင်းမဖော်နိုင်အောင် နှိပ်ကွပ်ထားဖို့

မှာ ကြားခြင်းဖြစ်သည်။ အဆိုပါ လူမျိုးကြီးဝါဒကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဝါဒရေးရာအရ ဦးဆောင်သူများမှာ ဦးအောင်ဆန်း၊ ကိုတော်မှိုင်း၊ ဦးနု၊ ဦးတင်(သခင်တင်)၊ ဦးထွန်းအုပ်၊ ဦးဘဆွေ၊ ဦးဘစိန် နှင့် ဦးကျော်ငြိမ်းရို့ဖြစ်ကတ်သည်။ ဦးနုအကောင်အထည်ဖော်ခံသည့် ‘ပြည်မအုပ်ချုပ်ရေး’ (ပြည်မကပြည်နယ်များကို အုပ်ချုပ်သောစနစ်၊ လူမျိုးဝယ်များကို ဝါးမျိုရေး နှင့် ကရင်အိုးအိမ်သိကြီးပျက်စီးရေးစနစ်) ကို ကြည့်ပါက ယင်းပုံဖော်မှုအခြေအနေကို သိသာနိုင်ကတ်ပါသည်။

ရီခန်းငါးပိုင်ဖြစ်နိုင်သည့် အနိမ့်အထားကို ရခိုင်သားတိုင်း အေဂျထိလက်မခံနိုင်ခြင်း သည်လည်း ရခိုင်ပြည်ကို ကျွန်သက်ရှည်အောင် လုပ်ပီးစာနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်ပါသည်။ ရခိုင်သားများမှာ ကိုယ့်ကိုကိုယ်မှ တပါး နောက်ထပ်တယောက်လည်း အားကိုးရာ မဟု ဆိုစာကို အားလုံးကောင်းစွာ သဖေါပေါက်ကတ်ဖို့ လိုအပ်ကြောင်းပါ။

၁၉၄၇ ပြည်ထောင်စုစစ်ရေးတပ်ဖွဲ့တွင် ဒုတိယဗိုလ်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင်သော ကယားလူမျိုး ဗိုလ်စောယိုးရူးသည် သူ၏ အထက်အရာဟိဗိုလ်ကြီး မစ္စတာမိုက်ကယ်လီလေးအား ဂျူလိုင် ၁၈ ရက်နေ့တွင် “အောင်ဆန်းမကြာခင် အသတ်ခံရမည်၊ မပြင်မသက်ဖြစ်လာလျှင် မော်လမြိုင်ကို ထိမ်းချုပ်ထားဖို့ အသင့်ပျင်ထားရမည်” ဟု သတင်းလာပီးသည် (ဦးအောင်ခင်၊ ၂၀၀၄)။ ၎င်းကို ထောက်သော အားဖြင့် ဦးအောင်ဆန်းသည် အသတ်ခံရမည်ကို သူကိုယ်တိုင် မသိနိုင်ဟု မဆိုသော။ သိလျက် အသတ်ခံခြင်းဖြစ်လျှင် - ‘ဇာအတွက်လဲ’ ဟု စဉ်းစားစရာဖြစ်လာပါသည်။ တိုင်းရင်းသားများအား ပီးထားသော ကတိကို ပီးရဖို့ စာကြောက်လို့ ကားမဖြစ်နိုင်ပါလား။ လူမျိုးကြီးဝါဒကို ကျင့်သုံးရန် တခုတည်းသော နည်းလမ်းသည် သူကိုယ်တိုင် အသတ်ခံပြီး သူ့နောက်ခံလူများအတွက် လမ်းစဉ်ကို ချမှတ်ထားရန်ဖြစ်သည်။ အကျွန်ုပ်ရခိုင်လူမျိုးတို့သည် အမျိုးကို ချစ်သည်ဟု ကြုံးဝါးပြောဆိုကတ်သော်လည်း ယင်းသို့ တိုင်းပြည်အတွက် အသိခံဝံ့သော သူကားမဟုတ်သိ’ ဟု ပြောရမည်ဖြစ်သည်။

အနောက်ဖက်ကုလားတို့ကို ဒေန်ကမ္ဘာကရီဟင်ဂျာလိုအသိ အမှတ်ပြုလိုက်ပါဗျာယ် (Jacques P. Leider, Dr. 2008)။ ရိုဟင်ဂျာ နာမည်ခံရေ မူဆလိန်ဘာသာဝင်တို့သည် ‘အာရကန်’ ဆိုရေ ရခိုင်နာမည်ကိုပင် သူရို့နာမည်အဖြစ် အသုံးပြုလားစာကို တွေ့ရပါသည်။ လူမျိုးတမျိုး၏ အသက်သည် နာမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းနာမည်ကို သူများက လုယူဗျာယ် သုံးနိုင်စာကို ဒေအတိုင်း လက်ပိုက်ကြည့်နိုင်ရေ အဖြစ်နန့် လက်ဟိရခိုင်သားတို့ရင်ဆိုင်နိုင်ကတ်ရပါသည်။ ‘အာရကန်’ ဆိုစာ ‘ရခိုင်’ ကို ပြောစာ။

ရိုဟင်ဂျာကိုပြောစာမဟုတ်’ လို့ လက်ဟိအစိုးရ က လည်းမဖွင့်ဟ။ ဇာဗမာသတင်းဌာန တခုကလည်း မအော်။ သူ့ရဲ့နှင့်မဆိုင်သျှောင်ပိုင် နိန့်နိန့်ကတ်ပါသည်။ ရခိုင်သားတိ အသူ့ကို အားကိုးပြေသျှင်းကတ်ဖို့လဲ။ သမိုင်းအထောက်အထား ခိုင်ခိုင်လုံလုံနှင့် ကမ္ဘာက သိ အောင်တင်ပြနိုင်မှသာ ယင်းပြဿနာကိုသျှင်းနှိုင်ဖို့ဖြစ်ပါ သည်။ သို့မဟုတ်မီဒီယာများရောဝတီကိစ္စမှာ တိုက်သ ကသို့တိုက်လားကတ်သော်လည်းဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သို့မ ဟုတ် လက်ဟိအစိုးရက ‘အာရကန်’ ဆိုစာ ‘ရခိုင်’ ၏ ကိုယ်ပိုင်နာမည်ဖြစ်တေလို့ ပြောလိုက်ကေပြီးစာပါ။ ယေကေလည်းယင်းမျိုးပြောဖို့ တယောက်တလီတောင် ဟိဖို့မဟုတ်ပါ။

အားကိုးမဟိသော ရီခမ်းငါးပိုင်ဖြစ်နိန့်သည့် အနိန့်အထားကို ရခိုင်သားတိုင်းအေဂုထိလက်မခံနိုင်ခြင်း သည်လည်းရခိုင်ပြည်ကိုကျွန်သက်ရှည်အောင်လုပ်ပီးစာ နှင့်အတူတူပင်ဖြစ်ပါသည်။ ရခိုင်သားများမှာ ကိုယ့်ကို ကိုယ်မှတပါး နောက်ထပ်တယောက်လည်း အားကိုးရာ မဟိဆိုစာကို အားလုံးကောင်းစွာသဖေပေါက်ကတ်ဖို့ လိုအပ်ကြောင်းပါ။ ။

ကျမ်းကိုး

၁။ Hudson, Bob- Ancient Geography and recent ar-
chaeology: Dhanyawady, Vesali, Mrauk U, Chulalong-
korn University, Bangkok, 2005.

၂။ Jacques P. Leider, Dr; These Buddhist Kings with
Muslim Names; December, 28, 2008.

၃။ ခင်အောင်၊ ဦး - ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုဘယ်သူသတ်သလဲ၊
ခေတ်ပြိုင်ဂျာနယ်တိုက်၊ ဘန်ခေ၊ ဘန်ကောက် ၁၀၂၀၊ ထိုင်း၊
အောက်တိုဘာလ၊ ၂၀၀၄။

၄။ နိရိစ္ဆာသတင်း၊ ဇူလိုင် ၂၀၊ ၂၉၊ ၃၀၊ ဩဂုတ်လ ၂၇-၂၈၊
စက်တင်ဘာလ ၄၊ အောက်တိုဘာ ၃၊ ၂၀၁၁။

၅။ [Http://merhorm.wordpress.com/2009/03/04/
towards-understanding-arakan-history-part-ii/](http://merhorm.wordpress.com/2009/03/04/towards-understanding-arakan-history-part-ii/)

စာဝတောင်းမရန်စာဝတောင်းချေတီ

တခါက လယ်ကွင်းတခုထဲမှာ စာဝတောင်းမိသားစု တစုရေ စပါးပင်တိုက်ယှက်ပြီးကေ အသိုက်လုပ်ပနာ နိန့်ကတ် ပါရေလှတ်။ ယင်းစာဝတောင်းမ မှာ စာဝတောင်းအယ်ချေ တိပေါက်ထားပြီးကေ စပါးခင်းစွာလည်း တဆတ်ဆတ်နန့် ရိတ် သိမ်းချိန်ကိုရောက်လာပါဗျာယ်လှတ်။

ယင်းပိုင်နန့်ပင် တရက်နိခါ လယ်ပိုင်သျှင်ရေ စပါးခင်း သို့ရောက်လာပနာ “အေး စပါးတိတောင် ရိတ်ဖို့အချိန် ရောက်ယာထော၊ ငါ့မိတ်ဆွေတိကို စပါးရိတ်ဖို့ အကူအညီ တောင်းရဖို့ထင်ရေ” လို့ပြောပြောပနာ အိမ်ပြန် လားခါရေ လှတ်။ လယ်သမားကြီးပြောရေ ယင်းစကားတိကို အသိုက်ထဲ ကနိန့်ကြားလိုက်ရရေကေချေတိရေ သူ့ရဲ့အမိသယ် ပြန်ရောက် ရောက်ချင်း “မေမေ၊ တနားက လယ်ပိုင်သျှင်ရောက်လာရေ၊ သူ့ မိတ်ဆွေတိကို အကူအညီတောင်းဗျာ စပါးလာရိတ်ဖို့ပြော လားခရေမေမေ၊ မောင်မောင်ရဲ့အယင်စကေ နေရာပြောင်းမှ ဖြစ်ဖို့ထင်ယင့်” လို့ ပြောကတ်ပါရေလှတ်။ ယေခါ အမိသယ်က “သားချေရဲ့ စိတ်မပူကတ်ကေ၊ ငါ့ရဲ့နေရာပြောင်းဖို့အတွက် အချိန် အလုံအလောက်ဟိသိရေ” လို့ဆိုဗျာယ် ပြန်ပြောလိုက် ပါရေလှတ်။

ယင်းပိုင်နန့်ပင် တပိတ်လောက်အကြာမှာ လယ်ပိုင် သျှင်ရေ လယ်စွက်သို့ပြန်ရောက်လာပနာ “အူး စပါးတိ က ကောင်းမည့်လားယာ၊ အမည့်တောင်လွန်ဖို့ယာ၊ အငှားသားငှား ငှားပနာ နက်ဖြန်ခါငါ့ကိုယ်တိုင်လာရိတ်မှ ဖြစ်ဖို့ယာ” ဆိုပနာ အိမ်ပြန်လား ခ ပါရေလှတ်။

လယ်ပိုင်သျှင်ပြန်လားလို့ မကြာခင်မှာပင်စာဝတောင်း မ ပြန်ရောက်လာရေခါ သားချေတိက အယင်တခေါက်ကပိုင် ဗျာယ် လယ်ပိုင်သျှင်ဇာတိပြောလာရေဆိုစွာကို သူ့ရဲ့အမိသယ် ကိုပြန်ပြောကတ်ပါရေလှတ်။ “မေမေ၊ ဒေတခါတော့ကေ လယ်ပိုင်သျှင်ရေ စပါးတိအမည့်တောင်လွန်ဖို့ယာ၊ အငှားသား ငှားပနာ နက်ဖြန်ခါ သူ့ကိုယ်တိုင်လာရိတ်မှဖြစ်ဖို့ ဆိုဗျာယ် ပြန် လားခယင့်၊ မောင်မောင်ရဲ့ အယင်တခါကေ နေရာပြောင်း ကတ်မှဖြစ်ဖို့ထင်ပါရေ မေမေ” လို့ပြောပြောကတ်ပါရေလှတ်။ ယေ ခါ အမိသယ် စာဝတောင်းမ က “အေး ငါ့သားရဲ့ ဒေတခါတော့ ကေ အဂေါင်လည်းဂေါင်ပြောင်းဖို့အချိန်ကို ရောက်ယာ၊ ကိုင် ပြောင်းဖို့လုပ်ကတ်မေ” လို့ ပြန်ပြောလိုက်ပါရေလှတ်။

ယေပြီးကေ စာဝတောင်းမ က “ငါ့သားရဲ့ မှတ် ထားကတ်။ လုပ်စရာဟိစွာကို သူများကိုအားကိုးမနိန့်ပဲ ကိုယ် ကိုယ်တိုင် လုပ်ခါမှသာ အဂေါင်လည်းဂေါင်အလုပ်လည်းဖြစ်တေ၊ အလုပ်လည်းပြီးရေ၊ လုပ်စရာဟိစွာတိကို ငါ့ရဲ့အားလုံးရေ သူ များတိကို အားကိုးမနိန့်ပဲ ကိုယ်ကိုယ်တိုင် လုပ်ကတ်မှဖြစ်ဖို့” ဆိုပနာ သူ့သားချေတိကို ဆက်လို့ပြောပြလိုက်ပါ ရေလှတ်။ ။

(အိစုပင် ပုံပြင်များမှ)

စာစဉ်မှာယူလိုလျှင်

အေသတင်းစုံဥယ်ယူ အားပီးလိုသူများအနိန့်ဖြင့်အောက် ဖေါပြပါနီးစပ်ရာစာစဉ်ကူညီဖြန့်ချိ ပီးသူများမှတဆင့်ဆက်သွယ်ဝယ်ယူ နိုင်ကတ်ပါသည်။ အထူးကျေးဇူး တင်ပါသည်။

ကို ဦးသိန်းမောင် (အိုင်အိုဝါ)

☎ ၅၁၅-၃၂၆-၄၆၂၂

ကို ကျော်သိန်း (ချိကာဝို)

☎ ၇၇၃-၄၁၄-၂၈၁၃

ကို အောင်ထွန်းစိန် (ပိစ်ဘာဂ်)

☎ ၄၁၂-၄၀၃-၇၈၂၂

ကို ခိုင်မင်းဖဲ (ဘာဖဲလို)

☎ ၇၁၆-၃၀၈-၃၅၆၆

ကို ဆန်းလှိုင် (မိဝါကီ)

☎ ၄၁၄-၄၈၄-၅၇၃၈

ဝိုးချေ (ယူတား)

☎ ၈၀၁-၅၁၂-၁၀၃၆

ကို ကျော်သိန်း (မိစုရီ)

ဖုန်း ၈၁၆-၂၉၄-၈၄၅၁

ကို စောသိန်းမောင် (ချိကာဝို)

☎ ၆၃၀-၇၄၉-၈၀၈၃

ဆရာကြီး ပါမောက္ခ ဒေါက်တာကျော်

လူချွန်
လူမွန်
များ၏
ဘဝတာ
များ အ
ကြောင်း
တစ် တ
စောင်း

အငယ်ချောဘဝ

ဆရာကြီးအား ရခိုင်ပြည်၊ တောင်ကုတ်မြို့နယ်၊ တန်းလွဲချောင်း (ကူးတို့ဆိပ်)ကျေးရွာ၌ ဖခင် ဦးမောင်လူ၊ မိခင် ဒေါ်လှဝင်းဦး ရှိမှ ၁၉၃၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (ရက်ကို တိကျစွာ မသိရပါ) တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်း ၇ ဦးဟိသည့်အနက် မောင် ဇကျော်မှာအငယ်ဆုံးဖြစ်သည်။ ဦးမောင်လူမှာ ကုန်သည် တဦးဖြစ်ပြီး လယ်ယာလုပ်ငန်းကိုလည်း လုပ်ကိုင်သူဖြစ် သည်။ အငယ်ချောဘဝကပင် မောင်ကျော်သည် စာပီ ဖတ်ရှုလေ့လာရန် လွန်စွာစိတ်ဝင်စားတတ်သည်။ ငယ်ရွယ် စဉ်ဖုန်းကြီးကျောင်းသားဘဝတွင် ပြောင်လက်နိန်သော ကျောက်သင်ပုန်းထက်၌ ကံ့ကူဆံနှင့်စာရိုးရပြီးလက်ရိုး လက်သားလည်း အလွန်လှပသူဖြစ်လိမ့်မည်။ ရိုးသား၊ ကြိုး စားစွာဖြင့် စာကြိုးစားသူတဦးဖြစ်ပြီး အတန်းတိုင်းကို ဂုဏ် ထူးဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့သည်ဖြစ်သည်။ အတန်းများတွင် လည်းကောင်း၊ စာစီစာကုံးနှင့်အခြားပြိုင်ပွဲများတွင်လည်း ကောင်း ဆုတံဆိပ်ပေးများစွာကို ရဟိခသူလည်းဖြစ်ပါ သည်။

တွင် ကျောက်ဖြူကောလိပ် သို့ရောက်ဟိခ လိမ့်မည်။ ကိုကျော်သည်နိုင်ငံရေး အတွေးအခေါ် (Political Thought) အခြေခံကို ကျောက်ဖြူကောလိပ်မှ ရဟိခခြင်းဖြစ်ပြီး သူနှင့် ဆရာ ဦးစံကျော်ထွန်းရှိမှာ ကောလိပ်ကျောင်းနိန်ဖက်၊ စာဖတ်ဖက်များဖြစ်ခကတ် လိမ့်မည်။ ယင်းအချိန်က ကျောက်ဖြူကောလိပ်တွင် ကိုစံကျော်ထွန်းက ဒုတိယနှစ်ကျောင်းသားဖြစ်ပြီး ကို ဇကျော်က ပထမနှစ်ကျောင်းသားဖြစ်၏။

ကိုကျော်သည် ကျောက်ဖြူကောလိပ်တွင် ၂ နှစ် ပညာဆည်းပူးပြီးနောက် ပထမနှစ် (ဘီအေ)တန်းကို သင်ကြားရန်အတွက် ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင်ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ စတင်ရောက်ဟိသည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်နှင့် မိတ်ဆက် သည့် ပထမနှစ်ထဲမှာပင် သူ၏အိမ်မက် စတင်ခလိမ့်မည်။ တက္ကသိုလ်တွင် သူ၏ ဆရာရင်းများဖြစ်သည့် ဦးတင်မောင် ဌေး၊ ဦးတင့်လွင် (မြန်မာစာနှင့်ပါဠိဘာသာဌာန)၊ ဦးလှထွန်း (သမိုင်းဌာန)၊ သျှမ်းအမျိုးသားဆရာ ဦးစောထွဋ်မှတ်ဝင်း (ဗုဒ္ဓ တက္ကသိုလ်) စသည့် ဆရာကောင်း၊ သမားကောင်းများ၏ စာပီနှင့်ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ တတ်မြောက်နိုင်နင်းကျွမ်းကျင်မှု၊ ပြောဆိုဆက်ဆံရေးအရာ၌ ယဉ်ကျေးရည်မွန်၍ နှစ်လိုဖွယ် အတိတ်မှု၊ ကတိပိဖိနပ်ကိုစီး၊ ဗန်ကောက်ဒယားကို ကျကျနုဏဝတ်ကာ ခေါင်းပေါင်းစတလူလူဖြင့် ဟန်ကျလှ သည့် ရုပ်ရည်သွင်ပြင်များကို နိတဓူဝ မြင်တို့နိန်ရသည့် ပထမနှစ်ကျောင်းသားချေ ကို ကျော်သည် အထက်ဖော်ပြ ပါတက္ကသိုလ်ဆရာများကို အားကျစွာဖြင့် ထိုဆရာများကဲ့ သို့ပင် ‘တက္ကသိုလ်တွင်ဆရာဖြစ်လိုရေး’ ဟူသည့် အိမ်မက် ရှည်ကြီးကို သူ၏ရင်ထဲတွင် စတင် သန္ဓေ တည်ခပါလိမ့်မည်။

မောင်ကျော်၏ဘဝတွင် အဖိုးမဖြတ်နိုင်သည့် အမွှာတခုကို သူ့ဖခင်ထံမှ အငယ်ချောကပင် ရဟိခလိမ့်မည်။ ထိုအရာကား အခြားမဟုတ်။ အမြော်အမြင်ကြီးလွန်း သည့် သူ့ဖခင်၏ “ဖြစ်လိုသည့်ဆန္ဒကို မည်သည့်အခါမှ အာရုံမပျက်စိနှင့်၊ မီးရောင်စုံကိုမြင်၍ အာရုံမပြန်လွှင့်စိနှင့်” ဟူသော ဘဝသမိုင်းဝင်အမှာစကားပင်ဖြစ်ပါသည်။

တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝနှင့် အိမ်မက် အစ

စာကြိုးစား၍ အတန်းတိုင်းကို အဆင့်မြင့်စွာဖြင့် အောင်အောင်မြင်မြင်ကျော်ဖြတ်လာသည့် ကို ကျော်သည် အခြေခံပညာအထက်တန်းအောင်မြင်ပြီးနောက် အဆင့်မြင့် ပညာရပ်များကိုလေ့လာဆည်းပူးရန်အတွက် ၁၉၅၅ ခုနှစ်

ကို ကျော် တွင် ‘တက္ကသိုလ် ပါမောက္ခဖြစ် ရေး’ ဟူသည့် အိမ်မက်သည်ဇာမျှလောက်ခိုင်မာခသည် ဟူမူ -သူ၏ထီးတွင် ‘ကျော် (ဘီအေ၊ အမ်အေ၊ ပီအိတ်ချီ ဒီ)’ ဟူသောစာတမ်းကို အပိခြည်နှင့်သိကုံးရိုးထိုးထားသည့် ဖြစ်ရာ ထိုအခြင်းအရာအား မြင်ရသူအပေါင်းမှာ တချို့ လည်း ဟားတိုက်၊ တချို့လည်း ပြုံးတုံ့တုံ့၊ တချို့က ‘သနားစရာချေ’ ဟူသောအကြည့်ဖြင့်ကြည့်ခြင်း စသည့်

“စာကြည့် တိုက်ထဲကစာ တိရေမင်းရို့ပိုင် ရေစာတိ မ ဟုတ်သိ၊ ယင်း စာတိုက်မင်းရို့ ဖတ်ဖို့လိုသိရေ၊ မှတ်ဖို့လိုသိရေ၊ လေ့လာဖို့လိုသိ ရေ၊ ယေပြီးခါ မှယင်းစာတိရေ မင်းရို့စာတိဖြစ် လာဖို့”
ဆရာကြီး ဒေါက်တာ ကျော်

ပျက်ရည်ပြုသည့် တုန့်ပြန်မှုများကို အမြဲတမ်းလိုလိုရဟိခသည်ဟု ဆိုပါသည်။ သို့သော် မည်သည့်အရာက မှ ကိုကျော်၏ အိမ်မက်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်မှုကို တားဆီးရန် မစွမ်းနိုင်ခဲ့ပါ။ **အခက်အခဲများ၊ အတားအဆီးများပေါ်ပေါက်ကြုံကြိုက်လာတိုင်း သူ့ဖခင်၏ အမှာစကားကို အမှတ်ရလာမိသည်နှင့်အမျှ ထိုအတားအဆီးများ၊ စိန်ခေါ်မှုများ အားလုံးကို ဖခင်၏စကားများက တော်လှန်ပစ်သည်** ဟု ဆရာကြီး က ဆိုပါသည်။

ကိုကျော်တွင် ‘တက္ကသိုလ်ပါမောက္ခဖြစ်ရေး’ ဟူသည့် အိမ် မက်သည် ဇာမျှလောက် ခိုင်မာစွာ သည်ဟူမူ -သူ၏ ထီးတွင် ‘ကျော် (ဘီအေ၊ အမ်အေ၊ ပီအိတ်ချီဒီ)’ ဟူသောစာတမ်းကို အပ်ခြည်နှင့်သီကုံး ရှိုးထိုးထားသည်ဖြစ်ရာ ထိုအခြင်းအရာအား မြင်ရသူအပေါင်းမှာ တချို့လည်းဟားတိုက်၊ တချို့လည်းပြုံးတုံ့၊ တချို့က ‘သနားစရာ ချေ’ ဟူသောအကြည့်ဖြင့် ကြည့်ခြင်း စသည်

.

တက္ကသိုလ်တွင်ဆရာဖြစ်ရန်မှာ ဒေါက်တာ (ပီအိတ်ချီဒီ) ဘွဲ့ကို ရဟိခဖြစ်မည်။ ထိုအတွက် နှစ်ပေါင်းများစွာ၊ အတန်းပေါင်းများစွာကို ကျော်ဖြတ်ကာ နိုင်ငံခြားသို့ လားရောက်ပညာသင်ကြားမှုဖြစ်မည်။ ထိုအချိန်က ပါမောက္ခဘွဲ့များကို မြန်မာနိုင်ငံတွင်သင်ယူ၍ မရချေ။ ရခိုင်ပြည်၊ တောင်ကုတ်မြို့နယ်၊ ကျေးရွာချေတရွာတွင် မွေးဖွားကြီးပြင်းလာခဲ့သည့် ကိုကျော်အတွက် ပီအိတ်ချီဒီဘွဲ့ရဟိခသည်အထိ ပညာသင်ကြားရေးမှာ အလွန်ပင်ရှည်လျားစီးလံသည့်ခရီးခဲတခုပင်ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ သို့သော်တစ်ခုတရာအား အင်တိုင်းအမှန် ရလို၊ ဖြစ်လိုစိတ်ဖြင့်ရည်မှန်းချက်ကို မျက်ခြည်အပြတ်မခံပဲ ကျားကုတ်ကျားခဲကြိုးစားသူများအတွက် မဖြစ်နိုင်ဟူသောအရာကား မဟိပါချေတကား။ အရာအားလုံးဖြစ်နိုင်သည်များ၊ ဖြစ်ကောင်းသည်များဂျည်းပင်မဟုတ်ပါလား။

အမျိုးသားစာပီဆရာ ဆရာ ဦးကျော်

သူ၏ မဆုတ်မနစ်သော လုံ့လ၊ သူ့ဖခင်၏ ဘဝသမိုင်းဝင် အမှာစကားများဖြင့်ထုံမွမ်းကြီးပြင်းကာ ကျားကုတ်ကျားခဲကြိုးစားတတ်သော ကိုကျော်သည် တက္ကသိုလ်ပညာရပ်များကို တနှစ်ပြီးတနှစ် အောင်မြင်ကာ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့(ဘီအေ)ကို ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် ရဟိခသည်။ ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးဘွဲ့

(B.A. Honors.) ကို ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွင် ရဟိခပြီး ထိုအချိန်မှစ၍ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင်ဆရာအဖြစ်ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်နိန့်ဗျာယ်ဖြစ်သည်။ ထိုနောက်ဂုဏ်ထူးတန်းသို့ဆက်တက်ကာ ‘မြန်မာနိုင်ငံကျောင်းသားလှုပ်သွားမှုသမိုင်း (၁၉၂၀-၁၉၄၀)’ (History of Student Movement in Burma 1920-1940) စာတမ်းဖြင့် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ (M.A.) ကို ၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင် ဆရာဦးကျော်ရဟိခလီသည်။ ဥပဒေနည်းပညာပိုင်းကိုလည်း စိတ်ဝင်တစားဟိတတ်သည့် ဆရာဦးကျော်သည်မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရဟိခပြီးနောက် ဥပဒေဘာသာရပ်ကို ဆက်လက်လေ့လာရာ ၁၉၆၆ ခုနှစ်တွင် ဥပဒေပညာဘွဲ့ (B.L.) ကိုလည်းရဟိခလီသည်။ ထိုနောက်သူသည်တောင်ကြီးကောလိပ်သို့ ပြောင်းရွှေ့အမှုထမ်းသည်။

တောင်ကြီးကောလိပ်တွင် နည်းပြအဖြစ်တာဝန်ထမ်းဆောင် နိန့်စဉ်ကာလအတွင်းတွင် ဦးကျော်သည် သူ့ကိုယ်တိုင်အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံအတွက်သော်လည်းကောင်း သမိုင်းဝင်မည့် စာအုပ်တအုပ်ကို ရှိုးသားပြုစုခလီသည်။ ထိုစာအုပ်ရှိုးသားရန်အတွက် ဦးကျော်သည် ခဲတံအချောင်း ၄၀ ကို တီ’ နိန့်အောင်ချွန်ထား၏။ နိစဉ် ၃ နာရီတွင် ကျောင်းဆင်းပြီးပြီးချင်းတနာရီခွဲကြာ စာရှိုး၏။ အခြားဆရာ၊ ဆရာမအချို့က ‘ဆရာကျော်မှာ တရက်မှာထမင်းသုံးနပ်စားရစွာလဲမဟုတ်၊ အပိုအလုပ်တိုကိုအစွာဖို့လုပ်နိန့်ရောင်’ ဟူသော ပြောစကားများဖြင့် ဝေဖန်စောကြောကတ်သည်ကိုလည်း ရက်ပြတ်ရက်ပြတ် ခံရသည်ဟုဆိုပါသည်။

ဘဇောင်ပင်ဆိုစီ၊ သူသည် နိစဉ်တရက်လျှင် တနာရီခွဲစီ အချိန်ပီးကာ ၃ နှစ်တိတိရှိုးသားပြီးသကာလ ‘မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားပညာရေးသမိုင်း’ စာအုပ်ကိုပြုစုပြီးစီးခလီသည်။ ထိုစာအုပ်ဖြင့်ပင် တက္ကသိုလ်နည်းပြဆရာ ဦးကျော် သည် ၁၉၇၁ ခုနှစ်တွင် ‘အမျိုးသားစာပီဆရာ’ ကို ဆွတ်ခူးရဟိခလီသည်။ ရည်မှန်းချက်ကို မျက်ခြည်အပြတ်မခံပဲ တစိုက်မတ်မတ် ကြိုးစားတတ်သူများ၏လက်ဝယ်သို့ ‘ပန်းတိုင်’ နှင့် ‘အောင်ပွဲ’ မှာ မလွဲကေန်ရောက်ဟိကတ်စမြဲဖြစ်ကြောင်း ဆရာကြီးက သက်သိထူပြလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်ပါချိမ့်မည်။

ပီအိတ်ချီဒီ ခရီးရှည်

မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကိုယူကာ လုပ်ငန်းခွင်၌အောင်မြင်မှုများရဟိခပြီးနောက် ဆရာဦးကျော်သည် ပါမောက္ခဘွဲ့ (Ph. D) ကို အရယူရေးအတွက် နိုင်ငံခြားပညာတော်သင်အဖြစ်လားရောက်ရန် အခွင့်အရေးကို မလွတ်တမ်းလိုက်ရှာနိန့်ခလီသည်။ ယင်းကာလအတွင်း ဆရာဦးကျော်သည် အိန်ဂလိချ်ဘာသာဖြင့်ထုတ်ဝေသည့် သာဂါးဒီးယန်း (The Guardian) သုနေးသျှန်း (The Nation) သတင်းစာများ၏ အယ်ဒီတာ့အာဘော် (Editorial) ကို နိစဉ် အခေါက်ခေါက်ဖတ်၏။ အကြိမ်ကြိမ်မှတ်၏။ အလီလီလေ့လာ၏။ ယင်းသို့ဖြင့်သူတတ်အားသရှိနှင့် ရိုးသားကြိုးစားစွာပြင်ဆင်ထားသည့် ဆရာကျော်သည် နိုင်ငံခြားပညာတော်သင်လားရန် ကျောင်းသားများစိစစ်ရှိုးချယ်သည့် စာမိန်းပွဲကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ

မြေဆိုသူပေါင်း ၃၀၀၀ ကျော်အနက် ပထမ ရဟိကာ ၁၉၇၃ ခုနှစ်တွင် ဩစတြေးလျ (Australia) နိုင်ငံသို့ ပညာတော်သင်အဖြစ် စီလွှတ်ခြင်းခံရ ပါသည်။

ဩစတြေးလျတွင် ပညာလေ့လာချိန်၌ သူနှင့်ခေတ်ပြိုင်အခြားသူများက မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းကိုရွေးကာ ပါမောက္ခဘွဲ့ကိုယူကတ်စဉ် ဆရာဦးကျော်မှာမူ မြန်မာပြည်တပြည်တည်းအတွက်ကွက်ပြီးလေ့လာရှိုးသားကာပါမောက္ခဘွဲ့ကိုမယူလို။ အခြားနိုင်ငံများ၏သမိုင်းကိုလည်းလေ့လာလိုသည်။ သို့ဖြင့်အရှိတောင်အာသျှုနိုင်ငံများသမိုင်းကို ရွေးသားရန် သူဆုံးဖြတ်လိုက်လီသည်။ ထိုအတွက် ထိုင်းစာပီနှင့်စကားကို လေ့လာသင်ကြားသည်။ အိန်ဒိုနီးသျားနှင့်ပြင်သစ်စာပီများကိုလည်းလေ့လာသည်။ (အေ နိန်ရာ၌ စကားစပ်မိ၍ သူ၏ အတွဲအကြံများကိုအခြံခံပြီး ဆရာကြီးက ပြောပြသည်မှာ သူသည် ‘ရခိုင်’ တဦးဖြစ်သည့်အတွက် သူများထက် ပိုပြီးကြိုးစားရန်လိုကြောင်း၊ သာမန်ထက် ရိုက ၂ လံ၊ ၃ လံ၊ ၄ လံ လောက်ရောက်နိုင်မှ အတန်တန်ကျမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ‘တန်းတူလျှင် နောက်က’ ဟု မှတ်သား စရာစကားဆိုပါသည်။ စကားချပ်။)

အရှိတောင်အာသျှုနိုင်ငံများသမိုင်းကိုရွေးသားရန်အတွက် ထိုင်း၊ အိန်ဒိုနီးသျားနှင့်ပြင်သစ်ဘာသာရပ်များကို လေ့လာနိုင်စဉ် ‘ယိုးဒယား စာကိုလေ့လာသည့်အတွက်’ ဟု အကြောင်းပြကာ ဆရာကျော်အား နိုင်ငံခြားပညာတော်သင်အဖြစ်မှရပ်စဲကာ မြန်မာပြည်သို့ပြန်လာရန် (ယင်းအချိန်က)ပညာရေးဝန်ကြီး ဒေါက်တာညီညီ၏ ဆင့်ခေါ်ခြင်းကို ခံရ လီသည်။ ၁၉၇၄ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် ထိုစဉ်က နိုင်ငံတော်သမ္မတ ဦးနေဝင်း ဩစတြေးလျသို့ နှစ်နိုင်ငံချစ်ကြည်ရေးအတွက် လာရောက်လည်ပတ် စဉ် မဲလဘုန်း (Melbourne) မြို့တော်၌ ဦးနေဝင်းအား ကိုယ်တိုင်လား ရောက်တို့ဆုံခက်သည့်ကျောင်းသားများထံ၌ ဆရာဦးကျော်သည် လည်း တဦးအပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းနှစ် နိဗ္ဗာန်နှင့်ဒီဇင်ဘာလ များတွင် ဦးသန့်အရေးအခင်းဖြစ်ချိန်၌ ဆရာဦးကျော်မှာ ပညာရေး ဝန်ကြီး၏အမိန့်ကို မလွန်ဆန်နိုင်သည့်ဖြစ်ရာ ပညာတပိုင်းတဖြင့် မြန်မာ နိုင်ငံသို့ပြန်ရောက်နိုင်သည့်အချိန်ဖြစ်လီသည်။

သို့သော် ‘ဖြစ်လိုသည့်ဆန္ဒကိုမည်သည့်အခါမှ အာရုံမပျက်စီ နှင့်၊ မီးရောင်စုံကိုမြင်၍ အာရုံမပြန့်လွှဲစီနှင့်’ ဟူသော သူ့ဖခင်၏ဘဝ သမိုင်းဝင်အမှာစကားကို လက်ကိုင်ထားကာ အရာရာကို အောင်မြင်စွာ ကျော်ဖြတ်လာသည့် ဆရာဦးကျော်အား ထိုအနှောင့်အယှက်များက တားဆီးရန်မစွမ်းဆောင်နိုင်ပါချေ။ ‘လိုလျှင်ကြံဆ၊ နည်းလမ်းရ’ ဆိုသကဲ့ သို့ သူ၏ပညာရေးခရီးကို ဆက်လက်ချီတက်နိုင်ရေးအတွက်နည်းလမ်း သစ်များလိုက်လံကြာဖို့ရာတွင် ကံကောင်းထောက်မသည် အခွင့်အရေး တရပ်ကို ဆရာဦးကျော်လားတို့သည်။ ထိုအရာကားအခြားမဟုတ်။ နိုင်ငံတော်သမ္မတဦးနေဝင်း၏ဇနီးဒေါ်နီနီမြင့်သည် ဆရာဦးကျော်နှင့် ကျောင်းနိန့်ဖက်သူငယ်ချင်းများဖြစ်ခက်သည်။ သို့ဖြင့် ရခိုင်အမျိုးသား နိုင်ငံတော်ကောင်စီဝင် ဦးလှထွန်းဖြူ၏ အကြံပေးချက်ဖြင့်ဦးနေဝင်းထံသို့ (မိမိ၏ပညာတပိုင်းတစ) အခြေအနေအား စာတစောင်ရွေးသားတင် ပြရန် စီစဉ်ကာဒေါ်နီနီမြင့်၏အကူအညီဖြင့် ဦးနေဝင်းအား အေဒီလမ်းမှအိမ်တွင် ကိုယ်တိုင်လားရောက်တို့ဆုံခွင့် ရဟိခလီသည်။ (ဦးလှထွန်းဖြူ၏ အကြံပေး ချက်မှာ ‘လူကြီးများသည် လွန်စွာအလုပ်များကတ်သည်ဖြစ်ရာ စာကို တိုတိုတုတ်တုတ်နှင့် လိုရင်းကိုသာရွေးရန်’ ဟူသော အကြံပေးချက်ဖြစ်ပါ ကြောင်း။ စကားချပ်။)

ယင်းသို့ဖြင့် ၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် ဒေါက်တာခင်မောင်ဝင်းအား ပညာရေးဝန်ကြီးသစ်အဖြစ် အစားထိုးခန့်အပ်မှုနှင့်အတူ အဆိုပါနှစ်၊ ဂျန် နျူးပရီလ တွင် ဆရာဦးကျော်သည် ဗန်ကောက်သို့ပြန်လည်ရောက်ဟိ ကာ ထိုင်းစာပီကို ထပ်မံလေ့လာခွင့်ရဟိခသည်။ ထိုနောက်ဩစတြေးလျ သို့ပြန်လည်လားရောက် ပညာသင်ကြားပြီး ‘အရှိတောင် အာသျှုပင်မနိုင် ငံများသမိုင်း’ (History of Mainland South East Asia) ဘာသာရပ်ဖြင့် ပါမောက္ခဘွဲ့ (Ph. D.) ကို ၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် ထိုက်တန်စွာ ရဟိခပါသည်။

ပါမောက္ခဘွဲ့ကိုရဟိပြီးနောက် ဆရာကြီးသည် ရန်ကုန်တက္က သိုလ် (University of Rangoon - Burma) ၊ ဖါယာပ တက္ကသိုလ် (ဇင်းမယ်) (Payap University - Chiang Mai, Thailand)၊ ကော်နဲတက္က သိုလ် (အမေရိကန်) (Cornell University - U.S.A.) ရှိတွင် ပါမောက္ခ အဖြစ်ပညာရေးတာဝန်များထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးအနိန့်ဖြင့် နယူး ယော့တက္ကသိုလ် (New York University - U.S.A.) တွင် တာဝန်ထမ်း ဆောင်ကာ အငြိမ်းစားယူခလီသည်။

ယင်းကား များစွာသော အခက်အခဲများ၊ အတားအဆီးများ ကြားမှ တက္ကသိုလ်ပါမောက္ခဖြစ်လိုလှသည့် အကျွန်ုပ်ရခိုင်အမျိုးသား ပညာသျှင် ဆရာကြီးပါမောက္ခဒေါက်တာ ဦးကျော်၏ ရည်မှန်းချက်နှင့် ပန်းတိုင်သို့အရောက် ချီတက်ခပုံအကြောင်း တစ်တစောင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

တက္ကသိုလ်ပါမောက္ခဘဝမှအနားယူပြီးနောက်ဆရာကြီးသည်အ မေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊နယူးယော့မြို့တွင်အခြံချန်နီထိုင်ကာမြန်မာ့အရေး ကျွမ်းကျင်သူတဦးအနိန့်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရခိုင်အဖွဲ့အစည်းများစွာ၏ ဦး ဆောင်နာယကကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ရခိုင်လူငယ်များအားဆုံးမသွန် သင်၊ ဩဝါဒများပေးအပ်သူ သက်ကြီး၊ ဝါကြီးအသိပညာသျှင်တဦးအဖြစ် လည်းကောင်းရပ်တည်နိုင်ထိုင်နိုင်ခပါသည်။

“ရခိုင်ဆိုစွာ လူနည်းစုတိဖြစ်တော။ ဇာနိန်ရာ၊ ဇာတိုင်းပြည်မှာဖြစ်ဖြစ် လူနည်းစုဖြစ်နိုင်ကတ် တော။ ယေဇူး နန့် ရခိုင်သားရို့ ရေ စည်းရုံးရဖို့။ သူများထက်ကြိုးစားရဖို့။ သူများထက် အမြော် အမြင်ကြီးရဖို့။ အေချင်ရေ ကကောင်းအရေးကြီး ပါရေ။ ဒေန်ခေတ်လူငယ်တိရေ လူကြီးတိကို ရှိသေလေးစားမှု စကေချေလောက်ပေါလားရေလို့ ဆရာကြီးခံစားရရေ။ ရခိုင်လူငယ်တိရေ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိဖြစ်ကတ်တေအတွက်”

ရခိုင်လူငယ်များသို့ပြောကြားလိုသည့် ဆရာကြီး၏အမှာစကားကိုလည်းအလျဉ်းသင့်သဖြင့် အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြပေးလိုက်ပါသည်။

“ရခိုင်ဆိုစွာ လူနည်းစုတိဖြစ်တော။ ဇာနိန်ရာ၊ ဇာတိုင်းပြည်မှာ ဖြစ်ဖြစ် လူနည်းစုဖြစ်နိန်ကတ်တော။ ယေဘုန်းနန့် ရခိုင်သားရို ရေ စည်း ရုံးရဖို့။ သူများထက်ကြီးစားရဖို့။ သူများထက် အမြော်အမြင်ကြီးရ ဖို့။ အေချင်ရေ ကကောင်းအရေးကြီးပါရေ။ ဒေန်ခေတ်လူငယ်တိရေ လူကြီးတိကို ရိုသေလေးစားမှု စကောချေလောက်ပေါလားရေလို့ ဆ ရာကြီးခံစားရရေ။ ရခိုင်လူငယ်တိရေ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိဖြစ်ကတ်တော အတွက် ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ ‘ကတ ည၊ ကတ ဝတီ’ ကို နားလည် အောင် လက်ခံဖို့ လေ့ကျင့်ကတ်ရဖို့။ ယေမှ ရခိုင်ပြည်စည်းရုံး ရေးရဖို့”

“ရခိုင်လူငယ်တိကို နောက်တခုပြောချင်စွာက လမ်းရွှီးဖို့ ကိစ္စပါ။ လမ်းနှစ်လမ်းဟိရေ။ ‘ပျားလမ်း’ နန့် ‘ယင်လမ်း’။ ပျား လမ်းကိုလိုက်ဖို့လား။ ယင်လမ်းကိုလိုက်ဖို့လား။ ပျားဆိုစွာရေ ဇာ နိန်ရာမှာ ပန်းမွှီးရေလဲ၊ ယင်းမွှီးရေပန်းကိုလိုက်ကြာရေ။ တို့ရေ ခါ ယင်းက အရသာဟိရေ အချိအမှီးတိကို ပျားသလက်သို့ပြန်ယူ လာရေ။ ‘ပျားသလက်’ ဆိုစွာဇာလဲ။ ငါရို့ ‘ရခိုင်ပြည်’။ ပျားလမ်း စဉ်ကို ရခိုင်သားတိလိုက်ကတ်ရဖို့။ ကိုယ့်တိုင်းပြည်ကောင်းစား အောင်လုပ်ရဖို့။ မမိမလျော့ ဟိကတ်ရဖို့။ ဒေချင်က ပျားလမ်းစဉ်။ ရခိုင်လူငယ်တိကို ဆရာကြီးက ပျားလမ်းစဉ်ကိုလိုက်ကတ်စီချင်ရေ။ နောက်တလမ်းက ‘ယင်’ လမ်းစဉ်။ ‘ယင်’ ဆိုစွာက ဇာနိန်ရာမှာ အပုပ်အသိုးတိဟိဖို့လဲ၊ ဇာမှာ အပုပ် အဆိုးတိဟိဖို့လဲဆိုစွာကို လိုက်ရှာပနာ ယင်းမှာပျော်မွှိပနာ ကျန်စွာအားလုံးကိုမိလားခ ရေယာ”

“ယေဘုန်းနန့် ရခိုင်လူငယ်တိကို ဆရာကြီးက ပျားလမ်းစဉ် ကိုလိုက်ကတ်စီချင်ရေ။ အကောင်းဆုံးအမွန်ဆုံးတိကို လေ့လာ သို့မှီးပနာ ကိုယ့်တိုင်းပြည်ကောင်းစားရေးအတွက် အားလုံး စည်းစည်းလုံးလုံး ညီညီညွတ်ညွတ် နန့် လုပ်ကတ်၊ ကိုင်ကတ်စီချင် ရေ။ ဒေချင်ရေ ဆရာကြီးမှာချင်ရေစကားအကျဉ်းချုပ်ယာ။ အားလုံး ကျကျန်း မမာ၊ ချချမ်း သသာ ဟိကတ်ပါစီ”

စာဖတ်ပရိသတ်များ၊ ရခိုင်သူ ရခိုင်သားများ၊ ကမ္ဘာသူ၊ ကမ္ဘာ သားများ အားလုံး ‘ရွက်ကျိုးလျှင် တက်တိုးလှော်မည်၊ တက်ကျိုးလျှင် လက်တိုးလှော်မည်’ ဟူသည့် မဆုတ်မနစ်သောလုံ့လ ဥဿာ၊ ခိုင်ခံ့မြဲမြဲ လှသည့်စိတ်ဓါတ်နှင့်နှလုံးသားကိုယ်စီဖြင့် မိမိ၏လိုရာခရီးပန်းတိုင်သို့ ခလုတ်မထိ၊ ဆူးမငြိပဲ အရောက် ချီတက်နိုင်ကတ်ပါစီ။

သဘာဝအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ လူသားများဖန်တီးထားသော အားဖြင့်လည်းကောင်း အရောင်အသွီး စုံလွန်းလှသည့်မီးရောင်များကို မြင်၊ တို့၊ ကြား၊ သိ၊ ထိတို့ နိန်ခရသည့်တိုင် တခုအာရုံလည်းမပြန်လွှင့် အောင် ထိမ်းချုပ်အားတင်းပနာ အတိုင်းအတာတခုထိ သမာဓိတရား အားကောင်းခသည့် ရခိုင်အမျိုးသား အသိပညာသျှင်၊ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ် ဆရာကြီးပါမောက္ခ ဒေါက်တာကျော်တယောက် ကောင်းရာသုဂတိလား ပါစီကြောင်း ဆုတောင်းပတ္တနာ ပြုလိုက်ပါသတည်း။ ။

အားလုံးကို ခင်မင်လေးစားလျက်

မောင်ဦးသိန်းမောင်

(ဆရာကြီး၏ခါတ်ပုံများနှင့် ကိုယ်ရေးအချက်အလက်အချို့အား စုဆောင်း ပီးပို့သည့်ညီချေ ခိုင်ဘခင် အားအထူးကျေးဇူးတင်ဟိပါသည်။)

ဆရာကြီးပါမောက္ခ ဒေါက်တာအေးကျော် ရှီးသားထုတ်ဝေသည့် စာအုပ်များ

- ၁။ ရှမ်းလူမျိုးများ၏ ယဉ်ကျေးမှုများနှင့် ရိုးရာဓလေ့ (၁၉၆၈)
- ၂။ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားပညာရေးသမိုင်း (၁၉၇၀) (အေစာအုပ် ဖြင့် ၁၉၇၁ ခုနှစ်အတွက် အမျိုးသားစာပီဆုကို ဆွတ် ခူး ရဟိပါသည်။)
- ၃။ ရခိုင်လူမျိုးများ၏ ယဉ်ကျေးမှုများနှင့် ရိုးရာဓလေ့ (၁၉၇၃)
- ၄။ On the Birth of Modern Family Law in Burma and Thailand. (Singapore / 1990)
- ၅။ The Voice of young. (Cornell University / March 1990)
- ၆။ Code and Custom in Burma and Thailand. (Scotland. 1993)
- ၇။ ဒေါင်းဖြူနှင့် ဒေါင်းနက်ခွပ်ခြင်း (၂၀၁၀)

“ရင်ထဲမှာပြည့်ရေတခါက လပ”

ကျော်ကြာညို (ရခိုင်သမီးပျို)

ဒေန်နီက လပြည့်နီနီ။ ညဉ့်ကိုးနာရီ မတီးသိမ့်လို့ထင်ပါသည်။ အကျွန်ရဲ့မင်းဘာကြီးလမ်းထက်က ဓါတ်တိုင်တိ မီးမမှုန်ချေ(မှုန်မှုန်ချေ) လင်းနီနီတုန်းသိ။ လွယ်အိတ်ချေတလုံးကို ကျကျိတ်ပါအောင်လွယ်လို့ တက်ကြွရေခြံလှမ်းတိနန့်အတူ အကျွန် လမ်းလျှောက်လာပါသည်။ လမ်းမှာ လူတိတယောက်ကိုလေ့မတို့ရ။ ကကောင်းထူးဆန်းပါသည်။ အကျွန်အလုပ်ကပြန်လာစွာ စောနီနီလို့လား။ အကျွန်အတွေးတိက တောင်ရောက်၊ မြောက်ရောက်။ အကျွန်လက်ချေတိက လွယ်အိတ်ထဲက ဖေ့သာအရွက်တိနန့် အခတ်ချေတိဘားကိုရောက်။ အကျွန်မျက်စိက ဓါတ်တိုင်တိတန်းစီနီရေ လမ်းတဆုံးကို ရောက်လို့။

“ငါအိမ်ကိုရောက်ရောက်ချင်း မေမေကိုပြီးပနာဖက်ပလိုက်ဖို့၊ ငါအလုပ် လုပ်လို့ ရရေဖေ့သာတိ မေမေကိုပြလိုက်ကေ ဇာလောက် ပျော်လားမေ မသိ”

အကျွန်ဝတ်ထားရေ အကျီအဖြူအစုတ်ချေ နန့် ပါးနီရေ သရီ ဖိနပ်တိကို သတိမရမိ။ မေမေကို ဖေ့သာပီးနိုင်ဖို့ဗျလ် ဆိုရေ အတွေးနန့် အကျွန်အလှဆုံးပြုံးလိုက်ပါသည်။ တလှမ်းချင်းလှမ်းလာရေ ခြံလှမ်းတိ ဘောက်သီးစုခွဆုံကိုရောက်မှန်းမသိရောက်ပါလတ်သည်။ ယင်းနားက ဓါတ်တိုင်မှာဓါတ်သီး ဘားပြတ်နီနီပါသည်။ ယေဇူးနောင့် စကေချေ လောက်အမှောင်ကျနီနီပါသည်။

“ဘုတိမ အမိ ဒေန်နီခါ မုန့်ပေါင်းမရောင်းလားချင့်၊ မဟုတ်ကေရောင်းလို့ စွဲလားယာဟံ”

အတွေးတောင်မဆုံးလိုက်။ ‘ဖောင်း’ နန့်ပင် နောက်ကသတ်လိုက်တေ လက်သီး တချိန်း - နှစ်ချိန်း - သုံးလေးချိန်း ကြောင့် အကျွန်လဲကျလားပါ သည်။

“ယာ တယောက်ကမဟုတ်။အများကြီး။ လေးငါးခြောက်ယောက်။ အကျွန်နန့်သက်တူရွယ်တူတိ ယောက်ျားချေတိ၊ မမချေတိ၊ အသက်တ ဆယ် ကိုးနှစ်အရွယ်ချေတိ”

မျက် နှာထက် ကို ဆက် တို က် ကျလာရေ လက် သီး တိ။ လွယ်အိတ်ကို လှန်နီကတ်တေ လက်တိ။ အကျောက်ခံရရေ ခုံနာလမ်း ထက်က မုစိချေရာဟိရေခန္ဓာကိုယ်။ အကျွန်ကိုပိုင်းသတ်နီနီကတ်သည်။

ဇာတွက်လေ့ဆိုစွာအကျွန်မသိပါ။ အကျွန်ပြန်မသတ်လိုက်ပါ။ ယေဒါလေ့ သွင့် အကျွန်လက်ကားရားခြံကားရားနန့် ယင်းသူရို့လက်ထဲက လွတ်ရာ လွတ်ကြောင်း ရုန်းကန်ပါသည်။

အကျွန်မနိုင်ဗျလ်၊မထနိုင်ဗျလ်ထင်ရေကြားက သတိရလားစွာ က အကျွန်ချွေးထွက်စာ လုပ်အားခချေတိ။ အိုးဘာလေး—ဒေသူရို့ အကျွန်ဖေသာကိုလုဖို့ ကြိုးစားနီကတ်စွာရာမနား။ ရုန်းရင်းဆန်ခတ်ဖြစ် နီနီရေ အခြေအနေကြားက အကျွန်လွယ်အိတ်ချေကို အကျွန်ကျကျိတ်ပါ အောင် ဆက်လို့ဖက်ထားပါသည်။

“ ဖေ့သာကိုဂရုစိုက်ရဖို့။ ဒေဖေ့သာ မေမေကိုပီးဖို့စော်.....ငါ့မှာ။ အိမ်ပြန်မရောက်သိရေငါ့ကိုမေမေ စောင့်နီနီလီဖို့။ မေမေကိုတခါလေ့သွင့်ငါ ဖေ့သာမပီးဖူးသိ။ ဒေဖေ့သာမေမေကိုပီးရဖို့။ ပါလားလို့မဖြစ်။”

ယင်းသူရို့ဘားက လွတ်အောင်ရုန်းယက်ပင်း၊ ယင်းအတွေးတိ လေ့ဝင်လာယက်ပင်း၊ အကျွန်လွယ်အိတ်ထဲက ဖေ့သာတိ အကြံခတ်ချေ တိ လမ်းမထက်ကိုကျလားပါသည်။ ထိုသူရို့ ပိုင်းကောက်ကတ်ပါသည်။ အကျွန်လိုက်လို့လုပ်ပါသည်။ ဝင်လုရေ အကျွန်လက်ကိုပိုင်းကိုက်ကတ်ပါ သည်။ ဂေါင်းကိုဖိ၍သတ်ကတ်ပါသည်။ အကျွန်မျက်ရည်လည်လာသည်။ အကျွန်ဝမ်းနည်းလာသည်။ အကျွန်ရင်ဖတ်ထဲမှာခြစ်၍ငိုနီနီပါသည်။ အော်၍ငိုနီနီပါသည်။ မြိမှာလူးလို့ အကျွန်ဖေသာကိုအကျွန်လိုက်လုနီနီရ ပါသည်။ ထိုသူရို့က အင်အားများလို့အကျွန်နန့်အင်အားမမျှရေ အခြေ အနေ ဖြစ်ပါသည်။ ခုံနာလမ်းကြမ်းထက်က အကျွန်လက်တိ၊ အကျွန်ဒူး ဂေါင်းတိ ပွမ်းနီဗျလ်ဖြစ်သည်။ ယေဒါလေ့သွင့် ယင်းအနာတရတိကို အကျွန်သတ်မရ။ အကျွန်ဖေသာကိုရာ အကျွန်အတွက်ရပါသည်။

“ငါ ပပင်ပပမ်းတရက်လုံး အလုပ်လုပ်လို့ ရလာရေဖေ့သာတိဝေးငါ့မှာ မေမေကိုပီးဖို့ဖေ့သာတိ”

“ဒေသူရို့ ဇာဖြစ်လို့ မတော် မတရား လုကတ်လေ”

“မင်းရို့ဖေ့သာလိုချင်ကေ အလုပ်လုပ်ကတ်ပလာဒုဝေး --- ငါ့ကိုယင်းပိုင် မတရားသဖြင့် မလုပ်ကတ်ကေ့ဗလင်”

“ငါ့ဖေ့သာကိုပြန်ပီးကတ်ပါ--ငါ့ဖေ့သာကိုပြန်ပီးကတ်--ဟီးအီး. . . . ဟီး ...” တောက်လျှောက်အံကြိတ်ဗနာ အကျွန်အော်နီနီခြင်းဖြစ်သည်။

**အကျွန်ုပ်တို့၊ အကျွန်ုပ်တို့စိတ်ခွန်အား၊ အကျွန်ုပ်တို့ရိုးသားမှု၊
အကျွန်ုပ်တို့ တရားမျှတမှု ကိုချစ်မြတ်နိုးစိတ်တိက
အကျွန်ုပ်တို့ကိုအနိုင်ပီးလိုက်သည် ထင်၏။
အကျွန်ုပ် လက်သီးနှင့် ခြံထောက်ကျောက်အားတိ
ဇာလောက် ကောင်းလေအကျွန်ုပ်မသိ။
ယင်းသူရို့အသက်တိသီလားဗျလ်လာ-
ပျောက်လားဗျလ်လာ- အကျွန်ုပ်မသိ။**

မျက်ရည်တိရာကြောင်းလို့ထွက်လာပါသည်။ ယင်းအသံတိ ထွက်မလာ။ အကျွန်ုပ်တို့ဝမ်းထဲက ရာ အကျွန်ုပ်တို့နိဗ္ဗာန်ခြင်းဖြစ်တော။ ဒေါသ ထွက်အားကြီး လို့ အသားတိ တဆတ်ဆတ်တုန်နိဗ္ဗာန်သည်။ နှစ်ခမ်းတိလှုပ် နိဗ္ဗာန်သည်။ အကျွန်ုပ်တို့မတရားသဖြင့် အနိုင်မခံနိုင်။ မရ ရအောင်ပြန်လှေဖို့။ အကျွန်ုပ်တို့ကြီးစားပြန်ထလိုက်သည်။ အကျွန်ုပ်တို့ကြီးစားဗနာ ပြန်လို့သတ်ပတ် သည်။ အကျွန်ုပ်တို့ဖေ့သတ်ကိုအကျွန်ုပ်ပြန်လှေသည်။ အကျွန်ုပ်တို့နိုင်သည်။ အကျွန်ုပ်တို့ ဇွဲ၊ အကျွန်ုပ်တို့စိတ်ခွန်အား၊ အကျွန်ုပ်တို့ရိုးသားမှု၊ အကျွန်ုပ်တို့ တရားမျှတမှု ကိုချစ်မြတ်နိုးစိတ်တိက အကျွန်ုပ်တို့ကိုအနိုင်ပီးလိုက်သည် ထင်၏။ အကျွန်ုပ် လက်သီးနှင့် ခြံထောက်ကျောက်အားတိ ဇာလောက် ကောင်းလေအကျွန်ုပ်မသိ။ ယင်းသူရို့အသက်တိသီလားဗျလ်လာ- ပျောက်လားဗျလ်လာ- အကျွန်ုပ်မသိ။ မှောက်ကျ၊ လဲကျနိုင်ကတိတေ ဒေကောင်တိကို အကျွန်ုပ် လှည့်မကြည့်နိုင်ဗျလ်။ အကျွန်ုပ်တို့ဖေ့သတ်ချေတိ ကိုအကျွန်ုပ် နှနောင်းဆုပ်လို့ ပုပိအောင်ပြီးလာလတ်ပါသည်။

အိမ်သို့ချချောချချောရောက်ပါသည်။ ချွေးလလူး သန်လလူး နှောင့် ဝှမ ညောင်းမှန်းသီလာပါသည်။ နာမှန်းသီလာပါသည်။ ရီချေမိုးချေ ချိုးလိုက်သည်။ မေမေချက်ထားရေးထမင်းနန့်ဟင်းကို စားလိုက်လာ၊ မစားလိုက်လာ အကျွန်ုပ်မမှတ်မိဖြစ်နိုင်သည်။ အိပ်ပျော်နိုင်ရေး မေမေဘေး နားမှာ ထုံးစံအတိုင်းအကျွန်ုပ်ခြံထောက်ချေ လက်ချေ ကုပ်လို့ဝင်အိပ်လိုက် ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ပင်မြည့်လားရေ ဝါးပျစ်သံကြောင့်မေမေ နိုးလားရေ ထင် ပါသည်။ အကျွန်ုပ်တို့မေမေ အအိပ်ဆတ်စော် အကျွန်ုပ် ကကောင်းသိပါသည်။ ဗမမေဘားက အသံတခုလေ့ထွက်လာရေအတွက် အကျွန်ုပ်တတိန်းချေ ဆက်နိဗ္ဗာန်လိုက်သည်။

“လပ” ပြောင်နိဗ္ဗာန်တုန်းသိ။ အကျွန်ုပ်တို့အိမ်ထဲကို လရောင်ချေ တိဆမ်းထားရေးပိုင် ပြောင်နိဗ္ဗာန်ပါသည်။ ယေဒါလေ့သွင့် အကျွန်ုပ်အတွေး ထဲမှာ တခုခုကိုကြောက်နိဗ္ဗာန်ပါသည်။ တခုခုဖြစ်လာဖို့ကို အကျွန်ုပ်သိနိဗ္ဗာန်ပါ သည်။ အကျွန်ုပ်လူတိကိုသတ်ပစ်ခ ပါသည်။ ပြဿနာဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။ အတွေးမဆုံးလိုက်ပါ။ ခြံသံတိ -ချပ် ချပ်-- နန့် တတူ အကျွန်ုပ်အိမ်ရှိမှာ ရဲသားတိ။

အချိန်က မှတ်မှတ်ရရ ညဉ့်ဦးမိုးယံအချိန်။ နာရီက (၁၂) ချက်

တီးကျော်။

အကျွန်ုပ်တို့ကိုလက်ထိပ်မခတ်ခင် အကျွန်ုပ်တောင်းဖီအိတ်ထဲက ဖေ့သတ်ချေတိအကျွန်ုပ်ထုတ်လိုက်ပါသည်။ ချွေးစီးတိပြန်နိဗ္ဗာန်ရေအတွက် ကြောင့် အကြံခတ်ချေတိကို အိတ်ထဲက တခေါက်နှစ်ခေါက်ပြန်ကောက်ယူ ရသည်။ ရှိကြည့်လိုက်ပါသည်။ ဖေ့သတ် အသစ်အတိုင်းကြွတ်လို့မ ဟုတ်ယာ။ ထိုးလို့ဆုပ်ထားရေးဒါဏ်ကြောင့် ဖေ့သတ်ကြွနိဗ္ဗာန်ကတိယာ။ မစုတ်လားအောင် အသာအယာချေ တရွက်ချင်း အကျွန်ုပ်ပြန်လိုက်ပါ သည်။

တဆယ်တန် နှစ်ရွက်၊ ပြီးနာ

နှစ်ဆယ်တန် တရွက်၊ ပြီးနာ

ငါးပြားတန် တရွက်၊ ပြီးနာ

တပြားတန် တရွက်၊ ပြီးနာ

တမတ်ခတ်ချေ လေးခတ်...စုစုပေါင်း ဖေ့သတ် လေးဆယ် ခုနှစ်ပြား။

“မေမေေး ...ယား . . . “မီးယေ” အလုပ်လုပ်လို့ရခရေဖေ့သတ် တိ။ မေမေန်တိဖြန်ခါဒေဖေ့သတ်နန့် ဖျီးပြုလီမေး” နန့်။

အကျွန်ုပ်က မေမေကို တော့လို့ချေ - “အိုမေး၊ မေး၊ မေမေး” လို့ အသံပြု ခေါ်တတ်ပါသည်။

အကျွန်ုပ်တို့ညဉ့်ဦးလိုက်တေဖေ့သတ် မေမေလက်ထဲကို အစီအရီ ရောက်လားပါသည်။ လရောင်ပပြောင်အောက်မှာ မေမေမျက်နှာ နန့်နိဗ္ဗာန်ပါ သည်။ ဝင်းနီပါသည်။ ငိုချင်နီပါသည်။ မျက်ရည်တိရွမ်းတက်လာပါသည်။ မေမေ အသံတိတိတိနိဗ္ဗာန်ပါသည်။ ဇာပြောလို့ပြောရဖို့မှန်းမသိ ဖြစ်နိဗ္ဗာန်ပုံ ပေါက်ပါသည်။ ရဲတိနောက်ကိုလက်ထိပ်တန်းလန်း နန့်ပါလားရေအကျွန်ုပ် ကို မေမေတယောက် ဘုမသိ၊ ဘမသိ လိုက်ကြည့်နိဗ္ဗာန်လီဖို့စွာသေချာပါ သည်။ မေမေ မသိ။

အကျွန်ုပ်သိပါသည်။ အကျွန်ုပ်လမ်းမှာ လူတိကိုသတ်ခသည်။ အကျွန်ုပ်သတ်ချင်၍မဟုတ်ပါ။ အကျွန်ုပ်ကို မတရားပိုင်းသတ်ကတိ၍ဖြစ်ပါ သည်။ အကျွန်ုပ်လုပ်အားခကို မတရားသဖြင့်ဝင်လုကတိ၍ဖြစ်ပါသည်။ အကျွန်ုပ်တရားမျှတမှုကိုရာ သဖောကျပါသည်။ ဖေ့သတ်လိုချင်ကေ အကျွန်ုပ် နည်းတူ သူရို့အလုပ်လုပ်သင့်ပါသည်။

အကျွန်ုပ်ကိုအလယ်မှာထား ကြားညှပ်ခေါ်လားရေးပုလိပ်တိကြား ကနိဗ္ဗာန် အကျွန်ုပ်တအောင့် ‘တုန့်’ နန့်ပင် ရပ်လိုက်ပါသည်။ ပြီးနာ အိမ်ဝ မှာ ရပ်နိဗ္ဗာန်ရေ မေမေကိုလှည့်ပနာ အကျွန်ုပ်လှမ်းပြောလိုက်သည်။

“အိုမေး မီးယေ ပြန်လာလတ်မေ။ စိတ်မပူလီကေ့နန့်” “နန့် မေမေ နန့်”

အကျွန်ုပ်မေမေကို ရယ်ပြလိုက်ပနာ ပြန်လှည့် လူတိနန့်တတူ ဆက်လျှောက်လိုက်ပါသည်။ အံ့ဩဖို့ကောင်းပါသည်။အကျွန်ုပ်ခြံလှမ်းတိ လီးလံမနိဗ္ဗာန်ပါ။ ဒေနိလရောင်သည် အယင်နိက ထက်လှပါသည်။ အကျွန်ုပ် ရင်ဖတ်ထဲမှာ ကကောင်းပျော်နိဗ္ဗာန်ပါသည်။ ဝမ်းသာလုံးဆိုနိဗ္ဗာန်ပါသည်။ မေမေကိုအကျွန်ုပ် ဖေ့သတ်ပီးခနိုင်ဗျလ်ဖြစ်ပါသည်။

မေမေကို အကျွန်ကျေးဇူးဆပ်ခန့်င်ဗျလ်လိုထင်ပါသည်။ လရောင်တိန်န့်ပြည့်လွှမ်းရေ အာကာအောက်က အကျွန်ရိုအိမ်ချေ ငှတ်စုတ်ချေထိုင်လိုဟိန်န့်လီဖို့သိ။ မေမေတယောက်အိမ်ဝမှာ ဒေအတိုင်းရပ်နိန်လီဖို့သိ။ ပတ်ဝန်းကျင်တခုလုံးလေ့ ညဉ့်သံကလွဲကေ အပ်ကျသံမကြားရ။ တိန်းလို့ ဆိတ်လို့။ လူတိသူတိစိတ်ချလက်ချအိပ်နိန်ကတ်ဗျလ် ဖြစ်ပါသည်။

မို့ရာထက်က အကျွန်ခန္ဓာကိုယ်ချေ ထိုဖက် ဒေဖက်ကို ရုန်းလာပါသည်။ အကျွန်ရင်ဖတ်တိခုန်မနိန်ပါ။ အကျွန် တိန်န့်’ ခန့်ပင်မတုန်လားပါ။ အကျွန်စိတ်တိပကတိ ငြိမ်သက်နိန်ပါသည်။ ဒေတခေါက်အိမ်မက်က နိုးလာစော် ညောင်းရေပိုင်အကျွန်မတို့။ အကျွန်မျက်လုံးချေတိ တဆတ်ဆတ်ပွင့်လာပါသည်။

“ယော် ညဉ့်ခါက အကျွန် မအိပ်ခင် မီးသတ်ဖို့ အရာလေ့ မိန့်လား ပြန်ဗျလ် မနားနန်း”။

ကေချွန်ကြောညို (ရေခိုဒီသမီးဗျ)

၀၅.၀၉.၂၀၁၁

ကလောင်ဆွီးကတ်ပါ

နိုင်ငံတကာရေးရာကျွင်သတင်းစဉ် သို့ စာမူများပီးပို့နှိုက်ကတ်ပြီး စာစောင်တွင် ပုံနှိပ်ဖော် ပြရန် ရှီးချယ်ခံရပါက အဆိုပါစာမူ ပီးပို့သူတိုင်းအား ‘နိုင်ငံတကာရေးရာသတင်းစဉ်’ တစောင်စီကို အသိအမှတ်ပြုလက်ဆောင်အဖြစ် (အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အတွင်းတွင်) ပီးပို့လားမည် ဖြစ်ပါသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ပြင်ပမှ ဆိုပါက စာအုပ်အပြည့်အစုံကို E-Mail မှတဆင့် ပီးပို့လားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

“အရိပ်”

ပူပူပြင်းပြင်း၊ သျှင်နိမင်းနန့်
 ကြောက်သွှံ့ဝန်းကျင်၊ လမ်းတခွင်မှာ
 ခရီးလားလာ၊ လူများစွာရှိ
 ‘ထီး’ ဆောင်ယူလာ၊ နိပူကာ သည်
 အီးမြရိပ်ကျ၊ တဒင်္ဂါ။ ။

ဇနီး မယား၊ သမီး သားနန့်
 ဘဝရိပ်မြ၊ ကကြီးစုံသည်
 ရင်မှာချမ်းမြ၊ အိမ်ရိပ်လှ။ ။

တတိယအရွယ်၊ ချဉ်းကပ်ဝင်ရောက်
 အရွယ်ထောက်လှ၊ အိုမင်းရချိန်
 သံဝေဂအသိ၊ စိတ်မှာဟိလျက်
 လိုက်ရှာလို့လှမ်း၊ ရင်ငြိမ်းပန်းကား
 တရားဘာဝနာ၊ ရိပ်ဆာယာ။ ။

အရိပ်ထိုထို၊ စုံလွန်းပိုလှ
 နိပါရလည်း -
 မှီးသောမိခင်၊ ကျွေးဖခင်နန့်
 တအုံတုံဆင်း၊ မှီးချင်းမောင်နှမ
 နိန်ရတူတူ၊ အပူမဟိ
 ချမ်းမြေ့ရိပ်မြ၊ အီးချမ်းလှသည်
 မာတာပီတာ အရိပ်သာတည်း။ ။

ဖြူ (ခိုကာဂို)

အဆင့်မြင့်အင်္ဂလိပ်ဝေါဟာရများ

အေအစီအစဉ်သည် ရခိုင်အမျိုးကောင်းသား၊ အမျိုးကောင်းသမီးများ၊ ရခိုင်ကျောင်းသားကျောင်းသူများအနိမ့်နှင့် နိုင်ငံတကာစာနယ်ဇင်းများ၊ နိမ့်စဉ်ထုတ်သတင်းစာများ၊ ကျောင်းသင်ခန်းစာအုပ်များတွင် အင်္ဂလိပ်စာဖတ်ရာ၌ ပိုမိုသမေပေါက်နားလည်ကတ်စီရန်ရည်ရွယ်လျက် ကြိုးစားဘာသာပြန်ဆိုတင်ဆက်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့နန်းရင်ဘောင်တန်းဖျာယ် ပညာပြည့်ဝ၊ နှလုံးလှစေအာစာ ရက္ခိုင်အမျိုးကောင်းသား၊ အမျိုးကောင်းသမီးတို့ဖြစ်လာနိုင်ကတ်ပါစီ။ ။

Coercion: တစ်စုံတစ်ဦးအား အကြောင်းကိစ္စတစ်ခုခု ပြုလုပ်စီရန်အလို့ငှါ အင်အားသုံး၍ (သို့မဟုတ်) အခြားအာဏာပါဝါတရပ်ရပ်အား အသုံးပြုဆောင်ရွက်စီခြင်း။ (အင်အားနှင့် အာဏာပါဝါ အလွဲသုံးစားပြုသော အစိုးရများကို ရည်ညွှန်းခေါ်ဝေါ်လေ့ရှိပါသည်။)

Coexistence: အခြိခံအားဖြင့် ပြဿနာများဖြစ်နိုင်သော (သို့မဟုတ်) သမေပေါက်ကွဲလွန်နိုင်သည့်အဖွဲ့၊ ပါတီ၊ အုပ်စုများကြားတွင် ကြေငြော့ လည်လည်ပြောဆိုဆွေးနွေးမှုမပြုလုပ်ပဲ နားလည်မှုဖြင့်စစ်တိုက်ရန်သမေပေါက်တူညီခြင်း။ (ယင်းမျိုးသမေပေါက်တူညီမှုများသည် ‘စစ်တိုက်ရန်’ ဟုဆိုသော်လည်း ‘ငြိမ်းချမ်းရေး’ ကိုအမှန်တကယ်ဦးတည်သည်ဟုလည်း မဆိုသာပါချေ။ ဘဇာကြောင့်ဆိုသော် ယင်းဖြစ်စဉ်ထဲတွင်ပါဝင်ပါက သက်သည့် အုပ်စု၊ အဖွဲ့အစည်းများအနိမ့်ဖြင့် တဖွဲ့နှင့်တဖွဲ့၊ အုပ်စု တစုနှင့်တစု ကြားတွင် ယုံကြည်မှုအပြည့်အဝမဟိပဲ စိုးရိမ်ပူပန်မှုဖြင့် (သို့မဟုတ်) စိတ်မချစွာဖြင့် စောင့်ကြည့်နိုင်ကတ်သည့် အခြေအနေကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် စစ်အီးကာလအတွင်းက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့်ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုကြားတွင် တည်ဟိခကတ်သည့် သမေပေါက်မှုမျိုးဖြစ်ပါသည်။)

Cohort: စစ်သည်အုပ်စုတစ်ခု။ (လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် (သို့မဟုတ်) အကူအပံ့တစ်ဦးဦးအားလည်း ရည်ညွှန်းခေါ်ဝေါ်လေ့ရှိပါသည်။)

Cold war: စစ်အီးစစ်ပွဲ။ ‘စစ်အီးစစ်ပွဲ’ ဝေါဟာရသည် ၁၉၄၀ခုနှစ်များတွင် စတင်ပေါ်ပေါက်လာသည့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုကြားမှ လက်နက်များအပြိုင်အဆိုင်တပ်ဆင်ကာ ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံးအင်အားစုကြီးနှစ်စုအကြား အားပြိုင်မှုအခြေအနေကိုတင်စားခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အမေရိကန်နှင့်အနောက်ဥရောပနိုင်ငံများက တဖက်၊ ဆိုဗီယက်ဦးဆောင်သည့် အရှိဥရောပနိုင်ငံများအုပ်စုကတဖက် အင်အားတည်ဆောက်ခကတ်သည့် ယင်းအားပြိုင်မှုကို အနောက်အုပ်စုနှင့်အရှိအုပ်စုဟူ၍လည်းခေါ်ဝေါ်ခကတ်ပါသည်။ စစ်အီးစစ်ပွဲကာလ အတွင်း ယင်းဖက်နှစ်ဖက်ရှိကြားတွင် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်လုနီးပါးအခြေအနေ (ဥပမာ ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ကျူးဘားခုံးပျံအရေးအခင်း) များနှင့် ကြုံကြိုခကတ်သော်လည်း တဖက်နှင့်တဖက်တိုက်ခိုက်သည့် အဆင့်ကိုမူမရောက်ခကတ်ပါချေ။ ၁၉၉၀ခုနှစ်တွင် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုပြိုကွဲမှုနှင့်အတူ စစ်အီးစစ်ပွဲလည်း ပြီးဆုံးလားသည်ဟု သုံးသပ်ကတ်ပါသည်။

Collaboration: အခြားပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးနှင့် (သို့မဟုတ်) အခြားလူများနှင့် အတူတစ်ဖက်နားတရပ် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်အတွက် လည်း

ကောင်း၊ လုပ်ငန်းကိစ္စရပ်တစ်ခု ပြီးမြောက်စီရန်အတွက် လည်းကောင်း (ဥပမာအားဖြင့် စာပီဆိုင်ရာ၊ သိပ္ပံပညာရပ်ဆိုင်ရာ စသည်ဖြင့်) ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လုပ်ဆောင်ခြင်း။ အကျိုးတစ်စုံတစ်ရာအတွက်ရန်ဖက်ဖြစ်သူနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် အခြေအနေကိုလည်း collaboration ဟုတင်စားခေါ်ဝေါ်ပါသည်။

Collective bargaining: အလုပ်သမားများ၏လုပ်အားခ၊ အလုပ်လုပ်ချိန်အစဟိသည်များနှင့်ပက်သက်၍ အလုပ်သမားသမဂ္ဂကဲ့သို့သော အလုပ်သမားများကိုယ်စားပြုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အလုပ်သျှင်များကြားတွင် ဖေ့စပ်ဆွေးနွေးခြင်း။

Collective responsibility: ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုတရား ချမှတ်ပြီးနောက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာ၌ ပါဝင်သူအားလုံးအနိမ့်ဖြင့် အဆိုပါဆုံးဖြတ်ချက်အပေါ်သစ္စာစောင့်သိရန်၊ ယင်းမှဖြစ်ပေါ်လာသည့်နောက်ဆက်တွဲရလဒ်များအတွက်တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ခြင်း။ ဗြိတိန်နိုင်ငံတွင်ဝန်ကြီးအဖွဲ့နှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကြားတွင်ပူးပေါင်းလျက် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်၊ တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ခြင်းမျိုး။

Collective security: (လုံခြုံမှုအခြိခံ) စစ်ရေးမဟာမိတ်။ ယင်းမဟာမိတ်စစ်အုပ်စုများ၌သက်ဆိုင်ရာအုပ်စု၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်ခုခုအား အခြားပြင်ပမှ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်မှုပြုပါက ကျန်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနိမ့်ဖြင့်ယင်းအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံဖက်မှ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ပီးရန်သမေပေါက်တူညီခြင်းများဟိကတ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့်နေတိုး (NATO) နှင့် ဝါဆော (Warsaw) စစ်စာချုပ်အဖွဲ့များနှင့်ယင်းအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏သမေပေါက်တူညီချက်များ။

Collective: အများပြည်သူရှိ အတူတကွ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းရပ်များ။ ဥပမာ တရုတ်နှင့် ရာသျှားပြည်ဟိ အချို့သော လုပ်ငန်းဆောင်တာများ။

Collectivism: ဗဟုဝါဒ။ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတယောက်ချင်းစီ၏ ဆန္ဒနှင့် သမေပေါက်ကို အဓိကထားပဲ အုပ်စုအဖွဲ့၏ ဆန္ဒနှင့်လားရာအပေါ် အခြိခံချမှတ်သည့်စီးပွားရေးနိုင်ငံရေးဆိုင်ရာစံနှစ်။ ဆိုသျှယ်လိနှင့်ကွန်မူနီနိုင်ငံများသည် ဗဟုဝါဒကျင့်သုံးသည့်နိုင်ငံများဖြစ်ကတ်ပါသည်။ တချို့အခြေအနေများတွင်အုပ်စု၏ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုသည် အာဏာသျှင်ဆန်သည့် ဂေါင်းဆောင်မှုမျိုးအောက်မှ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမျိုးဖြစ်နိုင်ကတ်ပါသည်။

Collectivization: ပုဂ္ဂလိကပိုင်များအား အများပြည်သူပိုင်အဖြစ် ပြောင်းလဲခြင်း။ တနည်းအားဖြင့် ပြည်သူပိုင်သိမ်းခြင်း။ ဥပမာအားဖြင့် ကွန်မူနီစနစ်တည်ဆောက်သည့် အခြိခံလုပ်ငန်းရပ်များထဲတွင် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်သည့် မြီနှင့်ပစ္စည်းများအား သိမ်းယူခြင်းများ ပါဝင်ပါသည်။

Colonialism: နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှ ယင်း၏လက်အောက်ခံ ကိုလိုနီနယ်ပယ်များအား ပိုင်ဆိုင်အုပ်စိုးသည့် စနစ်။

(လစဉ် မပျက်မကွက် ဆက်လက်တင်ဆက်လားမည့်ဖြစ်ပါသည်။)

The Arakan International
နိုင်ငံတကာရေးရာ ရက်စွဲသတင်းစဉ်

ရက်စွဲလူ့အဖွဲ့အစည်း
အခြံပြုသတင်းစဉ်
ဖြစ်ပါသည်။

Editors Group:
Oo Thein Maung
Lwon Pi
Ni Tauk Kray

ဆက်သွယ်ရန်လိပ်စာ
1107 S Washington St.
Wheaton, IL 60189
U.S.A.
1-630-682-3616 (Home)
1-331-225-7720 (Cell)
theai2011@hotmail.com

အေဒီ(၈)ရာစုမှ(၁၃)ရာစု အထိတည်တံ့ခဲသည့်ခမာအိန်ပါယာထဲတွင် လက်ဟိကမ္ဘောဒီးယားနှင့်ဆက်စပ်နိန် သည့်တိုင်းနိုင်ငံ၏အနောက်ပိုင်း၊ လာအို တောင်ပိုင်း၊ဗီယက်နမ်အလယ်ပိုင်းနှင့် တောင်ပိုင်းနယ်မြေများပါဝင်ခဲ့သည်။ခမာ အိန်ပါယာ၏အထင်ကရလုပ်ရပ်တခုမှာ အန်ကော့ဝတ်(Angkor Wat)ကဲ့သို့ကြီး ကျယ်ခမ်းနားလှသည့်ဗုဒ္ဓပုရားပုထိုးတော် များတည်ဆောက်ခြင်းဖြစ်သည်။(၁၄)ရာစု အလွန်တွင်ဗီယက်နမ်သည်မိခင်မြစ်အရို ဖက်ကမ်းဟိန်နယ်မြေများအားလုံးကို ဝင် ရောက်သိမ်းပိုက်သည်။ ထိုနောက်(၁၈) ရာစုတွင်ကမ္ဘောဒီးယားအနောက်ပိုင်းခ ရိုင်(၃)ခရိုင်ကိုစီယမ်(ထိုင်း)ရို့ကတိုက်ခိုက် သိမ်းယူလိုက်ပြန်သည်။၁၈၆၃တွင်ပြင်သစ် ကိုလိုနီနယ်မြေဖြစ်လာပြီးဒုတိယကမ္ဘာစစ် ကာလတွင်မူကမ္ဘောဒီးယားသည်ဂျပန် လက်အောက်တွင်ဟိန်နိန်ခသည်။နောက် ပိုင်းတွင်ပြင်သစ်ရို့ပြန်လည်ဝင်ရောက် လာပြီး၁၉၅၃တွင်လွတ်လပ်သောနိုင်ငံဖြစ် လာသည့်ကမ္ဘောဒီးယားသည် ဗီယက် နမ်၏ကျူးကျော်မှုကိုလည်းကောင်း၊ဆယ် စုနှစ်(၂)ခုနီးပါးကြာမြင့်ခဲ့ သည့်ပြည်တွင်း စစ်ကာလကိုလည်းကောင်း ခါးသီးစွာ ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည့်နိုင်ငံဖြစ်သည်။အေဂျ အခါနိုင်ငံပြန်လည်ထူထောင်ရေးကာလ ဟုခေါ်ရမည်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားဘုရင့်နိုင်ငံ
(Kingdom of Cambodia)

ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ
မိတ်ဆက်ကဏ္ဍ

တရားဝင်အမည်။ ။ ကမ္ဘောဒီးယား ဘုရင့်နိုင်ငံတော်။
နိုင်ငံတည်ထောင်သည့်ခုနှစ်။ ။ ၁၉၅၃
မြို့တော်။ ။ ဖန္ဒမ်းပိန်
လူဦးရေ။ ။ ၁၄.၇ သန်း(ဂျူလိုင် ၂၀၁၀)
လူဦးရေသိပ်တည်းမှုနှုန်း။ ။ ၁စတုရန်း မိုင်လျှင် ၂၀၇ ယောက် (၁ စတုရန်း ကီ လိုမီတာလျှင် ၈၀ ယောက်)
အကျယ်အဝန်း။ ။ ၆၉၉၀၀ စတုရန်း မိုင် (၁၈၁၀၀၀ စတုရန်းကီလိုမီတာ)
ပြောဆိုသည့်ဘာသာစကား။ ။ ခမာ၊ ပြင်သစ်၊ တရုတ်၊ ဗီယက်နမ်၊ ချမ်။
ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ။ ။ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင် ၉၃ ရာနှုန်း၊ မူဆလိန် ၆ ရာနှုန်း၊ ခရိယံ ၁ ရာနှုန်း။
နိန်ထိုင်သည့်လူမျိုးများ။ ။ ခမာ ၉၀ ရာနှုန်း၊ ဗီယက်နမ် ၄ ရာနှုန်း၊ တရုတ် ၁ ရာနှုန်း၊ အခြား ၅ ရာနှုန်း။
အစိုးရ။ ။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်စံနစ်။
ငွေကြေးယူနစ်။ ။ ၁ ရိုင် လျှင် ၁၀၀ စန်။
စာတတ်မြောက်မှုနှုန်း။ ။ နိုင်ငံလူဦး ရေ၏ ၆၉ ရာနှုန်း။
ခယ်လိုရီစားသုံးမှု။ ။ ၁၉၆၇ ခယ်လိုရီ။

ရောက်ဟိလာသောစာမူများအနက်မှ လာမည့် 'နိုင်ငံတကာရေးရာရက်စွဲသတင်းစဉ်' တွင် ဖော်ပြရန်အတွက် နိုင်ဘခင် ၏ "ကိုလိုနီစနစ်ဖျက်သိမ်းရေးကို ဇာကြောင့်တောင်းဆိုရစွာလဲ" (ဆောင်းပါး) နှင့် မောင်ခိုင်စော ၏ "ဖိတ်ခေါ်ခြင်း" (ကဗျာ) များကို ရွေးချယ်ထားဟိပါသည်။
ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ (အေဒီတာအဖွဲ့)

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ဆရာကြီးပါမောက္ခဒေါက်တာအေးကျော်	၁
အယ်ဒီတာ့စကား	၂
ဧကစာသမားများနှင့်တွင်းတွင်းပျော်ပျော်များ (၁) (မောင်သာပေါ်-ရမ်းဗြဲ)	၃
တိုတိုထွာထွာ ကမ္ဘာ့သတင်းလွှာ	၄
ရီခန်းငါး(သို့မဟုတ်) ၂၁ ရာစုရခိုင်ပြည် (မိုးညို M.Ed. EA. ဘန်ကောက်)	၅
စာတောင်းမနန့်စာတောင်းချေတိ (အိစုပ်ပုံပြင်)	၇
ရင်ထဲမှာပြည့်ရေတခါက လပ (ကျော့ကြာညို-ရခိုင်သမီးပျို)	၁၂
အရိပ် (ဖြူ - ချီကာဂို) (ကဗျာ)	၁၄
အဆင့်မြင့်အိမ်လိချိဝေါဟာရများ	၁၅
ကမ္ဘောဒီးယား ဘုရင့်နိုင်ငံ	၁၆

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။